

Αριθμός απόφασης: 998/2024

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ 16ο ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Σ υ ν ε δ ρ ί α σε δημόσια στο ακροατήριό του στις 15 Νοεμβρίου 2023, με δικαστές τους: Καλλιόπη Θεοδωράτου Εφέτη Διοικητικών Δικαστηρίων, ως Προεδρεύουσα δυνάμει της 28/2023 Πράξης του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (εισηγήτρια), Αναστάσιο Σάββα, Αικατερίνη Τσαφούλη, Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και γραμματέα την Ευτυχία Καλλιαμπέτσου, δικαστική υπάλληλο,

γ ι α να δικάσει την προσφυγή με ημερομηνία κατάθεσης 10 Φεβρουαρίου 2022 (ΠΡ 188/11.2.2022),

της εταιρείας με την επωνυμία «ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και το διακριτικό τίτλο «ΕΝ.ΔΙ.Α.ΛΕ Α.Ε» που εδρεύει στον Ασπρόπυργο Αττικής, νόμιμα εκπροσωπούμενης, που παραστάθηκε με τους πληρεξουσίους δικηγόρους Ιωάννη Μπιμπλή, Αναστασία Δρίτσα, Καλλιόπη Σέρελη και Γεωργία Παναγοπούλου,

κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία εδρεύει στην Αθήνα, οδός Κότσικα 1Α και Πατησίων, νομίμως εκπροσωπούμενης που παραστάθηκε με την Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Γεωργία Καφήρα.

Μελέτησε την δικογραφία. Σκέφθηκε κατά το Νόμο.

Η κρίση του είναι η εξής:

1.Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε, κατ' άρθρο 45 παρ. 2 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ Α93/20.04.2011), το νόμιμο παράβολο (σχ. το με κωδικό πληρωμής [] έντυπο της Γεν. Γραμ/τείας Πληρ/κών Συστημάτων περί καταβολής 750 ευρώ), ζητείται να ακυρωθεί η με αρ. 741/2021 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια (ΦΕΚΒ 6199/23.12.2021), κατά το μέρος που επιβλήθηκε σε βάρος της προσφεύγουσας εταιρείας, πρόστιμο ύψους 111.600 ευρώ, λόγω διαπίστωσης κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, κατ' άρθρο 2 του ν.3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ, μέσω της πρακτικής επιβολής εκ μέρους της προσφεύγουσας, ως φορέα Συλλογικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Λιπαντικών Ελαίων (ΣΣΕΔ), αποκλειστικότητας στους συλλέκτες και αξιοποιητές των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων (εφεξής ΑΛΕ), κατά την χρονική περίοδο από 1.1.2004 έως 15.1.2013. Με την ίδια απόφαση διαπιστώθηκε παράβαση εκ μέρους της προσφεύγουσας και των διατάξεων των άρθρων 2α του ν.703/1977 για την χρονική περίοδο από 2.8.2004 έως 1.8.2008, όσον αφορά στους μονομερείς όρους επιβολής τιμών πωλήσεων

στους συλλέκτες αποβλήτων λιπαντικών ελαίων (ΑΛΕ), χωρίς όμως να επιβληθούν σε βάρος της επιχείρησης κυρώσεις, διατάχθηκε όμως, η προσφεύγουσα να παραλείπει στο μέλλον τις ως άνω παραβάσεις, με την απειλή προστίμου σε περίπτωση που με απόφαση της Επιτροπής βεβαιωθεί επανάληψη των ίδιων παρατυπιών. Με το προαναφερόμενο περιεχόμενο, η υπό κρίση προσφυγή που ασκήθηκε νομοτύπως και εμπροθέσμως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω, ως προς την νομική και ουσιαστική βασιμότητα της.

2.Επειδή, με το άρθρο 51 του ν. 3959/2011 «Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού» (ΦΕΚ Α' 93/20.04.2011), ορίστηκε ότι από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (20-4-2011), κατά την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κατά το άρθρο 55 του ίδιου νόμου, καταργείται ο ν. 703/1977 (Α' 278) καθώς και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Στο άρθρο 30 του ν. 3959/2011 ορίζεται ότι: «1. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών από την κοινοποίησή τους. . . 3. Δικαίωμα προσφυγής έχουν: α) οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, κατά των οποίων εκδόθηκε η απόφαση. β) εκείνος που υπέβαλε καταγγελία για παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου. γ) το Δημόσιο δια του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. δ) οποιοσδήποτε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον. . . 5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ.Δ.Δ. 6....»

3. Επειδή, στο άρθρο 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ορίζεται ότι: «Είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά και απαγορεύεται, κατά το μέτρο που δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους εντός της εσωτερικής αγοράς ή σημαντικού τμήματός της. Η κατάχρηση αυτή δύναται να συνίσταται ιδίως: α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη δίκαιων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διαθέσεως ή της τεχνολογικής ανάπτυξεως επί ζημιά των καταναλωτών, γ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, δ) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών». Αντιστοίχως, οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ Α' 93) ορίζουν ότι: «1. Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης στο σύνολο ή μέρος της αγοράς της Ελληνικής Επικράτειας. 2. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση μπορεί να συνίσταται ιδίως: α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη εύλογων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής. β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης με ζημιά των καταναλωτών. γ) στην εφαρμογή στο εμπόριο άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως στην αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, με αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένες επιχειρήσεις σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό. δ) στην εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, πρόσθετων παροχών, οι οποίες από τη φύση τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών».

4.Επειδή, υπό το προγενέστερο νομικό καθεστώς, το άρθρο 2 του ν.703/1977 «Περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελευθέρου ανταγωνισμού» (ΦΕΚ Α' 278), όριζε κατά το χρόνο ισχύος του, ότι: «Καταχρηστική εκμετάλλευσις δεσποζούσης θέσεως. Απαγορεύεται η υπό μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων καταχρηστική εκμετάλλευσις της δεσποζούσης θέσεως αυτών επί του συνόλου ή μέρους της αγοράς της χώρας. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευσις δύναται να συνίσταται ιδία: α) εις τον άμεσον ή έμμεσον εξαναγκασμόν προς καθορισμόν είτε των τιμών αγοράς ή πωλήσεως είτε άλλων μη ευλόγων όρων συναλλαγής. β) εις τον περιορισμόν της παραγωγής, της καταναλώσεως ή της τεχνολογικής αναπτύξεως, επί ζημία των καταναλωτών, γ) εις την εφαρμογήν ανίσων όρων δι' ισοδυνάμους παροχάς, ιδία εις την αδικαιολόγητον άρνησιν πωλήσεων, αγορών ή άλλων συναλλαγών, κατά τρόπον ώστε επιχειρήσεις τινές να τίθενται εις μειονεκτικήν εν τω ανταγωνισμώ θέσιν. δ) εις την εξάρτησιν της συνάψεως συμβάσεων εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών, ή συνάψεως προσθέτων συμβάσεων αι οποίαι, κατά την φύσιν των ή συμφώνως προς τας εμπορικές συνηθείας, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων τούτων». Περαιτέρω, στο άρθρο 2α του προισχύσαντος ν.703/1977, με αντικείμενο την απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, οριζόταν ότι «Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81 της Συνθ. Ε.Κ., απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης στην οποία βρίσκεται προς αυτήν ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη ή προμηθευτή, ακόμη και ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών και δεν διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης δύναται να συνίσταται ιδίως στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.»

5.Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, του προ ισχύσαντος άρθρου 2 του ν. 703/1977 και ήδη με όμοια ρύθμιση του ισχύοντος άρθρου 2 του ν. 3959/2011, η δεσπόζουσα θέση μιας επιχείρησης, προϋποθέτει κατ' αρχήν, ένα σημαντικό μερίδιο αγοράς της χώρας ή τμήματός της, ή ευρύτερης της χώρας, γεωγραφικής περιοχής (χερσαίας ή θαλάσσιας). Δεσπόζουσα θέση κατέχει μια επιχείρηση που, λόγω της οικονομικής ισχύος της, μπορεί να κωλύει την διατήρηση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά και να υιοθετεί ανεξάρτητη συμπεριφορά έναντι των ανταγωνιστών, των πελατών της και τελικά των καταναλωτών. Εξάλλου, ιδιαίτερα σημαντικά μερίδια αποτελούν καθεαυτά, χωρίς τη συνδρομή εξαιρετικών περιστάσεων, απόδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης. Στο πλαίσιο αυτό, το οποίο δεν απαγορεύει την δημιουργία ή την κατοχή δεσπόζουσας θέσης, αλλά μόνο την καταχρηστική της εκμετάλλευση, η επιβαλλόμενη απαγόρευση καλύπτει κάθε συμπεριφορά η οποία μπορεί να επηρεάσει αθέμιτα τη δομή μιας αγοράς, όπου, ακριβώς λόγω της παρουσίας της προαναφερθείσας επιχείρησης, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος και η οποία (συμπεριφορά) έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της διατήρησης του υφιστάμενου στην αγορά ανταγωνισμού ή της ανάπτυξής του. Επομένως, ως κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, η οποία τιμωρείται με τις κυρώσεις των παρατιθέμενων στη συνέχεια διατάξεων του άρθρου 25 του ν 3959/2011, δεν νοείται μόνον η πρακτική που

ζημιώνει ευθέως τους καταναλωτές, αλλά και κάθε άλλη αθέμιτη πρακτική που ζημιώνει εμμέσως τους καταναλωτές, πλήττοντας τον πραγματικό ανταγωνισμό. Απαγορεύεται δηλαδή στην κατέχουσα δεσπόζουσα θέση, επιχείρηση να αποκλείει ανταγωνιστές από την αγορά, ενισχύοντας έτσι την θέση της, με την χρησιμοποίηση διαφορετικών μέσων σε σχέση με τα χρησιμοποιούμενα υπό συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού. Εξάλλου, η κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης από μια επιχείρηση σε μια αγορά, στην οποία η δομή του ανταγωνισμού είναι εξασθενημένη λόγω της παρουσίας της, στοιχειοθετείται, όταν η εφαρμοζόμενη από την επιχείρηση πρακτική, αποσκοπεί αποκλειστικά, στον εξοβελισμό των ανταγωνιστών της, προκειμένου στην συνέχεια να αντλήσει όφελος από την εξασθένηση του ανταγωνισμού (T-65/98 - Van den Bergh Foods σκ. 154, ΣτΕ 715/2013). Προκειμένου δε, να καθοριστεί αν η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση, εκμεταλλεύθηκε καταχρηστικώς, την εν λόγω θέση, με την πολιτική που εφάρμοσε, πρέπει να εκτιμάται το σύνολο των περιστάσεων και να εξετάζεται αν η πολιτική αυτή αποβλέπει στη στέρηση από τον αγοραστή της δυνατότητας επιλογής, ή στον περιορισμό της δυνατότητας αυτής, όσον αφορά τις πηγές εφοδιασμού του, στην παρεμπόδιση της εισόδου στην αγορά των ανταγωνιστών και στην εφαρμογή σε συναλλασσόμενους, άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, με αποτέλεσμα να περιέρχονται σε μειονεκτική θέση κατά τον ανταγωνισμό, ή να ενισχύεται η δεσπόζουσα θέση, με τη νόθευση του ανταγωνισμού (C-209/10 Post Danmark A/S, σκ. 26, απόφαση Deutsche Telekom, σκέψη 175).

6.Επειδή, ως προς την παραγραφή, ο προ ισχύουσας ν. 703/1977, «Περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού» (Α' 278) δεν είχε συμπεριλάβει ρύθμιση για την επιβολή κυρώσεων εκ μέρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε βάρος των παραβατών της νομοθεσίας περί υγιούς ανταγωνισμού. Αντιθέτως, στο άρθρο 42 του νεότερου ν.3959/2011 με αντικείμενο "Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού" (ΦΕΚΑ' 93/20.4.2011), προβλέπονται ρητώς τα εξής: «Παραγραφή για την επιβολή κυρώσεων. 1. Οι παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος νόμου που παρέχουν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την αρμοδιότητα να επιβάλει κυρώσεις υπόκεινται σε πενταετή προθεσμία παραγραφής. 2. Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα διάπραξης της παράβασης. Ωστόσο, αν μια παράβαση είναι διαρκής ή έχει διαπραχθεί κατ' εξακολούθηση, η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα παύσης της παράβασης. 3. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων διακόπτεται από κάθε πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία αφορά στη διερεύνηση ή σε διαδικασίες κατά της συγκεκριμένης παράβασης. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει από την ημερομηνία κοινοποίησης της πράξης σε μια τουλάχιστον επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που μετείχε στην παράβαση. Στις πράξεις που συνεπάγονται τη διακοπή της παραγραφής συγκαταλέγονται ιδίως οι εξής:α) οι γραπτές αιτήσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού ή άλλης κατά τα παραπάνω αρχής ανταγωνισμού για την Παροχή πληροφοριών β) οι γραπτές εντολές διεξαγωγής ελέγχου που χορηγεί στους υπαλλήλους της η Επιτροπή Ανταγωνισμού ή άλλη κατά τα παραπάνω αρχή ανταγωνισμού. γ) η κίνηση διαδικασίας από άλλη κατά τα παραπάνω αρχή ανταγωνισμού. δ) η κλήρωση υπόθεσης σε Εισηγητή και ε)η κοινοποίηση έκθεσης αιτιάσεων ή εισήγησης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού ή άλλη κατά τα παραπάνω αρχή ανταγωνισμού. 4. Η διακοπή της παραγραφής ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση.

5. Η παραγραφή αρχίζει εκ νέου ύστερα από κάθε διακοπή. Ωστόσο, η παραγραφή συμπληρώνεται το αργότερο την ημέρα παρέλευσης προθεσμίας ίσης με το διπλάσιο της προθεσμίας παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν έχει επιβάλει πρόστιμο. [...]”. Περαιτέρω, στην παράγραφο 6 του άρθρου 50 του ίδιου ως άνω νόμου, με τον τίτλο “Μεταβατικές Διατάξεις” ορίζεται ότι: “Η παραγραφή του άρθρου 42 καταλαμβάνει και τις παραβάσεις που έχουν τελεστεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο καταγγελίας ή αυτεπάγγελτης έρευνας ή αιτήματος έρευνας του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας”. Εξάλλου, στο άρθρο 25 του Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου, «για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης» (ΕΕ L 1/4.1.2003), με τον τίτλο “Παραγραφή για την επιβολή κυρώσεων”, ορίζονται τα ακόλουθα: “1. Οι εξουσίες που ανατίθενται στην Επιτροπή δυνάμει των άρθρων 23 και 24 υπόκεινται στις ακόλουθες προθεσμίες παραγραφής: α) τρία έτη για τις παραβάσεις των διατάξεων σχετικά με τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή τη διενέργεια ελέγχων, β) πέντε έτη για όλες τις υπόλοιπες παραβάσεις. 2. Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα διάπραξης της παράβασης. Ωστόσο, αν μια παράβαση είναι διαρκής ή έχει διαπραχθεί κατ’ εξακολούθηση, η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα παύσης της παράβασης. 3. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών διακόπτεται από κάθε πράξη της Επιτροπής ή της αρχής ανταγωνισμού ενός κράτους μέλους η οποία αποβλέπει στη διερεύνηση ή σε διαδικασίες κατά της παράβασης. [...] 5. Η παραγραφή αρχίζει εκ νέου μετά από κάθε διακοπή. Ωστόσο, η παραγραφή επέρχεται το αργότερο την ημέρα παρέλευσης προθεσμίας ίσης με το διπλάσιο της προθεσμίας παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή δεν έχει επιβάλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο αναστολής της παραγραφής κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 6. 6. Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων και χρηματικών ποινών αναστέλλεται για όσο καιρό η απόφαση της Επιτροπής αποτελεί αντικείμενο εκκρεμούσας διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου”. Παρόμοιες διατάξεις περιλαμβάνονταν εξάλλου και στον προϊσχύσαντα Κανονισμό 2988/74 του Συμβουλίου, «περί παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας» (ΕΕ L 319/29.11.1974).

7.Επειδή, στην εισηγητική έκθεση του ως άνω άρθρου 42 του ν. 3959/2011 αναφέρεται ρητώς ότι με το εν λόγω άρθρο επιτυγχάνεται η κάλυψη ενός σημαντικού κενού με την εισαγωγή διάταξης περί πενταετούς παραγραφής των παραβάσεων των διατάξεων του νόμου που παρέχουν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την αρμοδιότητα να επιβάλλει κυρώσεις κατά το πρότυπο του ευρωπαϊκού δικαίου (Κανονισμός 1/2003) και της συντριπτικής πλειοψηφίας των Κρατών -Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαθέτουν ρητές διατάξεις παραγραφής. Η εισαγωγή της παραγραφής θα αυξήσει την ασφάλεια δικαίου θα επιτρέψει και την Επιτροπή Ανταγωνισμού να στρέψει την προσοχή της σε παρούσες και όχι παρελθούσες, πέραν της πενταετίας παραβάσεις του ανταγωνισμού. Είναι αυτονόητο ότι η έναρξη του χρόνου παραγραφής επί διαρκών παραβάσεων ή παραβάσεων κατ’ εξακολούθηση, άρχεται από την παύση της παράβασης και όχι από το χρόνο έναρξης αυτής.

8.Επειδή, περαιτέρω ως προς τις κυρώσεις, στις παρ. 1 και 2 (περ. α’) του άρθρου 25 του ως

άνω ν.3959/2011 ορίζεται ότι: «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, ύστερα από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, διαπιστώσει παράβαση των άρθρων 1, 2 και 11 ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με απόφασή της, διαζευκτικά ή σωρευτικά, μπορεί: α) ..., β) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείψουν αυτή στο μέλλον, γ) ..., δ) να επιβάλει πρόστιμο κατά την παράγραφο 2α στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση ..., ε) ..., στ) ..., 2. α) Το πρόστιμο που επιβιβάζεται ή επιβάλλεται κατά την περίπτωση δ', ε' και στ' της παραγράφου 1 μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της προηγούμενης της έκδοσης της απόφασης χρήσης. Σε περίπτωση ομίλου εταιρειών, για τον υπολογισμό του προστίμου, λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός κύκλος εργασιών του ομίλου. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα, η διάρκεια, η γεωγραφική έκταση της παράβασης, η διάρκεια και το είδος της συμμετοχής στην παράβαση της συγκεκριμένης επιχείρησης, καθώς και το οικονομικό όφελος που αποκόμισε. Εφ' όσον είναι δυνατόν να υπολογιστεί το ύψος του οικονομικού οφέλους της επιχείρησης από την παράβαση, το ύψος του επιβαλλόμενου προστίμου δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό, ακόμα και αν υπερβαίνει το ποσοστό που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας». Εξάλλου, στην ανακοίνωση της 12.5.2006 της Επιτροπής Ανταγωνισμού ορίζεται ότι: «1. ... εάν η Επιτροπή Ανταγωνισμού μετά από έρευνα διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 και των άρθρων 2, ... και 5 του ν. 703/1977 ή των άρθρων 81 και 82 της ΣΕΚ [ήδη 101 και 102 ΣΛΕΕ], μπορεί με απόφασή της να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή στις ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. 2. Κατά την άσκηση της ανωτέρω αρμοδιότητάς της, η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει το ύψος του επιβλητέου προστίμου. ... ο καθορισμός του ύψους του προστίμου γίνεται με βάση τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης, με ανώτατο όριο το 10% των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης κατά την τρέχουσα ή την προηγούμενη της παράβασης χρήσης. 3. ... 5. Για τον υπολογισμό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση, η Επιτροπή ακολουθεί την ακόλουθη μέθοδο. 6. Πρώτον, καθορίζει ένα βασικό ποσό προστίμου για κάθε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. 7. Δεύτερον, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, προσαυξάνει ή μειώνει το βασικό ποσό, ανάλογα με το εάν συντρέχουν αντίστοιχα επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις. 8. Το βασικό ποσό του προστίμου προκύπτει ως εξής: α) ορίζεται ένα ποσοστό ύψους μέχρι 30% επί των ετησίων ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση, με κριτήριο τη σοβαρότητα αυτής και β) το ποσοστό αυτό υπολογίζεται επί των ετησίων ως άνω εσόδων για κάθε έτος της παράβασης αθροιστικά. Σε περίπτωση που η διάρκεια της παράβασης είναι μικρότερη του έτους, το ποσοστό αυτό υπολογίζεται σε μηνιαία βάση. ... 10. Προκειμένου να αξιολογηθεί η σοβαρότητα της παράβασης, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της ιδίως το είδος της παράβασης, τα αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή απειλήθηκε να προκληθούν στην αγορά, το ειδικό βάρος κάθε επιχείρησης στην παράβαση, το οικονομικό όφελος που αποκόμισαν ή επιδίωξαν να αποκόμισουν οι παραβάτες, την οικονομική δύναμη της/των

επιχειρήσεων που παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και την έκταση της γεωγραφικής αγοράς. 11. Οι πιο σοβαρές παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, όπως είναι ενδεικτικά οι οριζόντιοι περιορισμοί που αφορούν σε καθορισμό τιμών, η κατανομή αγορών, οι περιορισμοί της παραγωγής, αλλά και ορισμένες καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης θα τιμωρούνται αυστηρά και παραδειγματικά. Επομένως, όταν πρόκειται για τέτοιου είδους παραβάσεις, το ποσοστό επί των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης που αφορούν στην παράβαση, θα ορίζεται στα ανώτερα προεκτεθέντα όρια (βλ. στοιχείο 8). 12. Για τον υπολογισμό της διάρκειας της παράβασης λαμβάνεται υπόψη το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη. Το ποσοστό επί των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης όπως καθορίστηκε κατά τα ανωτέρω υπολογίζεται για όλη τη χρονική διάρκεια της παράβασης. ... 15. Το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να μειώνεται, εάν συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις, όπως: ... όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση παρέχει αποδείξεις ότι η εμπλοκή της στην παράβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη, (...)21. Προκειμένου να διασφαλισθεί ο αποτρεπτικός χαρακτήρας του προστίμου, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να αποκλίνει από τη μέθοδο που εισάγεται με την παρούσα Ανακοίνωση, σε κάθε περίπτωση που οι ιδιαιτερότητες ορισμένης υπόθεσης το υπαγορεύουν».

9. Επειδή, τέλος, ο ν. 2939/2001 «Συσκευασίες και εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων - Ίδρυση Εθνικού Οργανισμού Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων (Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.) κλπ...» (Α' 179), πριν την κατάργησή του με το άρθρο 93 παρ.1 ν.4819/2021, ΦΕΚ Α 129/23.7.2021, προέβλεπε, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Άρθρο 1. 1. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η θέσπιση μέτρων για τη διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων με στόχο την επαναχρησιμοποίηση ή αξιοποίηση των αποβλήτων τους. 2. ... Άρθρο 2. Κατά την έννοια του νόμου αυτού νοούνται ως: 4. «Άλλα προϊόντα»: ... Στα άλλα προϊόντα περιλαμβάνονται ιδίως οχήματα, λάστιχα, καταλύτες οχημάτων, απόβλητα έλαια, ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές(...), τα οποία μετά τη χρήση τους και αφού καταστούν απόβλητα (στερεά ή επικίνδυνα), ... υπόκεινται σε επαναχρησιμοποίηση ή αξιοποίηση. ... 18. «Εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων»: ... οι εργασίες συλλογής, ... μεταφοράς, μεταφόρτωσης, προσωρινής αποθήκευσης, επαναχρησιμοποίησης και αξιοποίησης ... των αποβλήτων των συσκευασιών και άλλων προϊόντων, ώστε μετά την επαναχρησιμοποίηση ή αξιοποίησή τους αντίστοιχα να επιστρέφουν στο ρεύμα της αγοράς. 19. «Σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης»: ... η οργάνωση σε ατομική ή συλλογική βάση με οποιαδήποτε νομική μορφή των εργασιών συλλογής ..., μεταφοράς, επαναχρησιμοποίησης και αξιοποίησης των ... αποβλήτων των συσκευασιών και άλλων προϊόντων: ...». ... Άρθρο 4. Η εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων βασίζεται στις ακόλουθες αρχές: α) στην αρχή της πρόληψης ... και περαιτέρω: - στην αρχή της κατά προτεραιότητα επαναχρησιμοποίησης των συσκευασιών και της ανάκτησης υλικών και της ανακύκλωσης των αποβλήτων των συσκευασιών και άλλων προϊόντων ... Άρθρο 17. 1. Όσοι προβαίνουν σε διαχείριση άλλων προϊόντων (διαχειριστές), υποχρεώνονται να οργανώνουν συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης των άλλων προϊόντων που αφορούν τη δραστηριότητά τους. 2. Οι διαχειριστές των άλλων προϊόντων προωθούν ... την πλέον ενδεδειγμένη μέθοδο εναλλακτικής διαχείρισης με την οργάνωση συστημάτων συλλογής, μεταφοράς, προσωρινής αποθήκευσης, αξιοποίησης των αποβλήτων των άλλων

προϊόντων ... καθώς και συστημάτων επαναχρησιμοποίησής τους. 3. Οι δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, επιχειρήσεις και οργανισμοί οργανώνουν τη συλλογή των αποβλήτων των άλλων προϊόντων που προέρχονται από τη δραστηριότητά τους σε συνεργασία με τα εγκεκριμένα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων των άλλων προϊόντων. 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ... καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις, και κάθε σχετικό θέμα για την εναλλακτική διαχείριση των άλλων προϊόντων και για την έκδοση του πιστοποιητικού εναλλακτικής διαχείρισης στα αντίστοιχα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ... [όπως οι παρ. 3 και 4 αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 5 παρ. 1 και 2 του ν. 3854/2010 (Α' 94/23.6.2010)]». Περαιτέρω, με το άρθρο 6 του ΠΔ/τος 82/2004 (ΦΕΚ Α64/2.3.2004) με θέμα «Αντικατάσταση της υπ' αρ. 98012/2001/1996 ΚΥΑ Καθορισμός Μέτρων και Όρων για τη Διαχείριση των Χρησιμοποιημένων Ορυκτελαίων Β 4Θ Μέτρα Όροι και Πρόγραμμα για την Εναλλακτική Διαχείριση των Αποβλήτων Λιπαντικών Ελαίων» τέθηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, ορίσθηκε δε, ειδικότερα ότι οι παραγωγοί και εισαγωγείς λιπαντικών ελαίων υποχρεούνται να οργανώνουν συστήματα ή να συμμετέχουν σε συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης των λιπαντικών ελαίων αυτών που αφορούν την δραστηριότητά τους, κατ' εφαρμογή του άρθρου 17 του Ν.2939/2001 και σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στα ίδιο π.δ. Ορίσθηκε δε συνακόλουθα ότι οι παραγωγοί και εισαγωγείς λιπαντικών ελαίων προωθούν κατ' εφαρμογή των προγραμμάτων (άρθρο 5) την πλέον ενδεδειγμένη μέθοδο εναλλακτικής διαχείρισης, με την οργάνωση συστημάτων συλλογής, προσωρινής αποθήκευσης, μεταφοράς και επεξεργασίας των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 7 της 19396/1997 ΚΥΑ, ότι τα συστήματα αυτά αποβλέπουν :α) Στην επιστροφή των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων από τον καταναλωτή ή άλλο τελικό χρήστη, προκειμένου να διοχετεύονται προς τις πλέον ενδεδειγμένες εναλλακτικές λύσεις διαχείρισης αποβλήτων, β) Στην επεξεργασία των συλλεγομένων αποβλήτων λιπαντικών ελαίων με τη χρησιμοποίηση καθαρών τεχνολογιών, ότι τα ως άνω συστήματα εφαρμόζονται και για τα εισαγόμενα λιπαντικά έλαια, με συνθήκες που να μην δημιουργούν διακρίσεις και ότι τα συστήματα αυτά πρέπει να σχεδιάζονται κατά τρόπο, ώστε να αποφεύγονται εμπόδια στο εμπόριο ή στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό σύμφωνα με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο, και ότι για την οργάνωση κάθε συστήματος ατομικής ή συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης απαιτείται η χορήγηση έγκρισης από τον ΕΟΕΔΣΑΠ. Περαιτέρω, καθορίσθηκαν οι όροι συμμετοχής στο σύστημα. Τέλος, με το ν. 4042/2012 «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής» (Α' 24) εναρμονίστηκε το εθνικό δίκαιο προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 2008 «για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών» (L 312/3 της 22ας.11.2008) και θεσπίσθηκαν μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας, εμποδίζοντας ή μειώνοντας τις αρνητικές επιπτώσεις της παραγωγής και της διαχείρισης αποβλήτων (άρθρο 1). Ειδικότερα, στο άρθρο 11 του ως άνω νόμου, ορίζεται ότι «Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί: 1..2..3.απόβλητα έλαια: τα ορυκτέλαια ή τα συνθετικά λιπαντικά ή τα βιομηχανικά έλαια που δεν είναι πλέον κατάλληλα

για τη χρήση, για την οποία αρχικώς προορίζονταν, όπως τα χρησιμοποιημένα έλαια κινητήρων εσωτερικής καύσης, τα έλαια κιβωτίων ταχυτήτων, τα λιπαντικά έλαια, τα έλαια για στρόβιλους και τα υδραυλικά έλαια. (...)9. διαχείριση αποβλήτων: η συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση και διάθεση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας των εργασιών αυτών, καθώς και της επίβλεψης των χώρων διάθεσης (disposal sites) και των ενεργειών στις οποίες προβαίνουν οι έμποροι ή οι μεσίτες.10. συλλογή: η συγκέντρωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της προκαταρκτικής διαλογής και της προκαταρκτικής αποθήκευσης αποβλήτων με σκοπό τη μεταφορά τους σε εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων.11.(.) 15. ανάκτηση: οποιαδήποτε εργασία της οποίας το κύριο αποτέλεσμα είναι ότι απόβλητα εξυπηρετούν ένα χρήσιμο σκοπό αντικαθιστώντας άλλα υλικά τα οποία, υπό άλλες συνθήκες, θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση συγκεκριμένης λειτουργίας, ή ότι απόβλητα υφίστανται προετοιμασία για την πραγματοποίηση αυτής της λειτουργίας, είτε στην εγκατάσταση είτε στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομίας. Στο Παράρτημα II παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος των εργασιών ανάκτησης.18. αναγέννηση αποβλήτων ελαίων: οποιαδήποτε εργασία ανακύκλωσης με την οποία μπορούν να παραχθούν βασικά έλαια με τη διύλιση αποβλήτων ορυκτελαίων, και συγκεκριμένα με την αφαίρεση των προσμίξεων των προϊόντων οξειδωσης και των προσθέτων που περιέχονται στα έλαια αυτά. 19. διάθεση: οποιαδήποτε εργασία η οποία δεν συνιστά ανάκτηση, ακόμη και στην περίπτωση που η εργασία έχει ως δευτερογενή συνέπεια την ανάκτηση ουσιών ή ενέργειας. Στο Παράρτημα I παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος των εργασιών διάθεσης.(...).

10.Επειδή στην προκείμενη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα ακόλουθα: Η προσφεύγουσα εταιρεία με την επωνυμία «ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και διακριτικό τίτλο «ΕΝΔΙΑΛΕ ΑΕ», δραστηριοποιείται, μεταξύ άλλων, στη συλλογή, μεταφορά και εμπορία χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, την ανάπτυξη και εκμετάλλευση τεχνολογιών επεξεργασίας αποβλήτων (ΑΛΕ) καθώς και στη λειτουργία συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, διατηρώντας κέντρα συλλογής ελαίων, τόσο στον Ασπρόπυργο, όσο και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας (Θεσ/κη, Πάτρα κλπ). Η εταιρεία συστάθηκε αρχικώς στις 29.6.1998 με την επωνυμία «ΕΛΤΕΠΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και το διακριτικό τίτλο ΕΛΤΕΠΕ ΑΕ και εν συνεχεία μετονομάσθηκε σε «ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», έλαβε δε, το έτος 2004, από το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, έγκριση λειτουργίας ως Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Λιπαντικών Ελαίων (ΣΣΕΔ), με σκοπό την οργάνωση και λειτουργία ενός πανελλήνιου δικτύου εναλλακτικής διαχείρισης του συνόλου των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων (ΑΛΕ). Μοναδικός μέτοχος της ως άνω εταιρείας ήταν η εταιρεία με την επωνυμία «CYCLON ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ».

11.Επειδή, σχετικά με την άσκηση της δραστηριότητάς της προσφεύγουσας εταιρείας στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων υποβλήθηκαν ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τρεις καταγγελίες. Οι πρακτικές που καταγγέλλθηκαν αφορούσαν κυρίως ρήτρες αποκλειστικότητας κατά την αγοραπωλησία αποβλήτων λιπαντικών ελαίων

από την ΕΛΤΕΠΕ, τόσο στις συμβάσεις με τους συλλέκτες, όσο και με τους αξιοποιητές, μονομερή εκ μέρους της ΕΛΤΕΠΕ επιβολή των τιμών πώλησης των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων από τους συλλέκτες προς την ίδια, άρνηση πώλησης προς την GREEN OIL και ύπαρξη καρτέλ μεταξύ των εταιρειών CYCLON, ΕΛΤΕΠΕ και ΕΛΤΕΠΕ Κ/Ξ. Οι καταγγελίες που υποβλήθηκαν ήταν ειδικότερα οι εξής : Α) Στις 8.4.2008 από την εταιρία με την επωνυμία «GREEN OIL ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και το διακριτικό τίτλο «GREEN OIL ΑΕΒΕ» κατά των εταιρειών με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» και το διακριτικό τίτλο «ΕΛΤΕΠΕ ΑΕ» και κατά της «CYCLON ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΛΙΠΑΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ» για φερόμενες παραβάσεις των άρθρων 1, και 2 του Ν. 703/1977. Κατά τα αναφερόμενα στην καταγγελία, η εταιρεία ΕΛΤΕΠΕ (νυν ΕΝΔΙΑΛΕ και ήδη προσφεύγουσα), θυγατρική εταιρεία της δεύτερης καταγγελλόμενης CYCLON, ως κάτοχος της μοναδικής εγκεκριμένης από το κράτος, άδειας συλλογής και διαχείρισης Απόβλητων Λιπαντικών Ελαίων, τα οποία αποτελούν την πρώτη ύλη των εργοστασίων αναγέννησης, από το 2004, κατά το οποίο η ΕΛΤΕΠΕ εγκρίθηκε ως Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης ΑΛΕ (εφεξής «ΣΣΕΔ»), με διάφορες προφάσεις απέφευγε επιδεικτικά να διαθέσει στη GREEN OIL «έστω και ένα λίτρο από τα συλλεγόμενα ΑΛΕ», παρά τις επανειλημμένες διαμαρτυρίες αυτής, στα αρμόδια όργανα ελέγχου της Διοίκησης και τις εκ μέρους τους συστάσεις προς την ΕΛΤΕΠΕ. Περαιτέρω, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγελλούσας, η ΕΛΤΕΠΕ, λειτουργώντας μονοπωλιακά, απέκλεισε ολοκληρωτικά την εταιρία GREEN OIL από τη διανομή και διάθεση των συλλεγόμενων ΑΛΕ και, κατ' επέκταση, από την προμήθεια της πρώτης ύλης για τη λειτουργία του εργοστασίου της, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα η μονάδα της GREEN OIL, η οποία, όπως η ίδια προέβαλε, είναι η μοναδική στην Ελλάδα της ίδιας σχεδόν παραγωγικής δυναμικότητας με τη CYCLON, να παραμείνει ανενεργή με παράλληλη συνεχή εκροή των πάγιων εξόδων της. Η καταγγελλούσα ισχυρίστηκε ότι η εταιρία CYCLON, μέσω της θυγατρικής της ΕΛΤΕΠΕ, προμήθευε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των συλλεγόμενων ΑΛΕ και κατάφερε όχι μόνο να ελέγχει την πρώτη ύλη των άλλων εργοστασίων, άρα και την παραγωγή τους, αλλά και να προμηθεύεται πρώτη ύλη σε πιθανώς, πολύ χαμηλότερο τελικό κόστος από ότι κάποια άλλη εταιρεία, δεδομένου ότι η ΕΛΤΕΠΕ ΑΕ είναι θυγατρική της κατά 100%. Β) Στις 22.9.2008 υποβλήθηκε καταγγελία από το σωματείο με την επωνυμία «ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΛΛΕΚΤΩΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ (ΣΩ.ΣΥ.ΧΟ) κατά των εταιρειών ΕΛΤΕΠΕ, CYCLON και «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ» για φερόμενες παραβάσεις των άρθρων 1, 2 και 2α του Ν. 703/1977. Με την καταγγελία αυτή το ΣΩΣΥΧΟ, σωματείο στο οποίο συμμετείχε κατά τον χρόνο υποβολής της καταγγελίας, η συντριπτική πλειοψηφία των εν ενεργεία συλλεκτών χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων της χώρας, ανέφερε ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ των συλλεκτών και των εμπόρων ΑΛΕ παραδοσιακά βασιζόταν στην τιμή αγοράς, σε συνδυασμό με την ένταση εργασίας σε ατομικό επίπεδο, καθώς και ότι η τιμή αγοράς και πώλησης των ΑΛΕ διαμορφωνόταν ανάλογα με τη ζήτηση, τη χρήση και την τιμή του αργού πετρελαίου, παράγωγο της διύλισης του οποίου είναι το βασικό έλαιο. Κατά το σωματείο, η κατάσταση της αγοράς μεταβλήθηκε άρδην μετά την εισαγωγή οικείου νομοθετικού πλαισίου και την πρόβλεψη δημιουργίας Συλλογικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων συστήματος ΣΣΕΔ για την ορθή συλλογή

και διαχείριση των ΑΛΕ. Οι σημαντικές αλλαγές όπως ανέφερε το ως άνω ΣΩΣΥΧΟ, επήλθαν μετά τη σύσταση και λειτουργία της ΕΛΤΕΠΕ, που αποτέλεσε το ένα και μοναδικό αδειοδοτημένο ΣΣΕΔ ΑΛΕ. Πιο συγκεκριμένα, το ΣΩΣΥΧΟ ανέφερε ότι, με τη σύσταση της ΕΛΤΕΠΕ και λόγω της σύνδεσής της με την εταιρία CYCLON επήλθε στρέβλωση του ανταγωνισμού, λόγω των καταχρηστικών πρακτικών των δύο συνδεδεμένων εταιρειών καθώς και της εταιρείας ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ. Το καταγγέλλον σωματείο ανέφερε ότι η CYCLON, η οποία ήταν ο μοναδικός εταίρος της ΕΛΤΕΠΕ, αποτελούσε τον κύριο, αν όχι μοναδικό ανακυκλωτή, στον οποίο η προσφεύγουσα ως ΣΣΕΔ πωλούσε τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων που αγόραζε από τους συλλέκτες και ότι οι δύο αυτές εταιρείες συνέστησαν από κοινού την ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ, με μόνο σκοπό τη συλλογή αποβλήτων λιπαντικών ελαίων και στόχο «την αλίευση του πελατολογίου των αδειοδοτημένων συλλεκτών». Με τον τρόπο αυτό, το Σωματείο ανέφερε ότι οι ως άνω συνδεδεμένες εταιρείες, λειτουργώντας από κοινού, συστηματικά προέβησαν σε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης τους και έτσι διαμόρφωσαν σχέση οικονομικής εξάρτησης των συλλεκτών μελών του Σωματείου μέσω: α) του μονομερούς και αυθαίρετου καθορισμού της τιμής αγοράς των ΑΛΕ από την ΕΛΤΕΠΕ και με τη διαρκή μείωση αυτής, και β) της υπαρπαγής του πελατολογίου των συλλεκτών του Σωματείου από την ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ. Ακολούθως, ως προς τον καθορισμό τιμών, το σωματείο ανέφερε ότι η ΕΛΤΕΠΕ είχε μειώσει την τιμή αγοράς των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων κατά το χρονικό διάστημα 2004 έως 2008, μονομερώς χωρίς διαπραγμάτευση με αυθαίρετες αποφάσεις της, σε ένα ποσοστό της τάξεως του 25%, ενώ το ίδιο διάστημα η τιμή των καυσίμων στη διεθνή αγορά, από τη διακύμανση της οποίας, σύμφωνα με την καταγγελία, θα έπρεπε να εξαρτώνται οι τιμές αγοράς των ΑΛΕ, είχε υπερδιπλασιαστεί από €151 το 2004 σε €308 το 2008. Περαιτέρω, το σωματείο ανέφερε ότι η τιμή των υγρών καυσίμων που αποτελεί σημαντικό παράγοντα κόστους της δραστηριότητάς τους είχε αυξηθεί κατά 70%. Ως προς την υπαρπαγή πελατολογίου, το ΣΩΣΥΧΟ ανέφερε ότι η ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ, η οποία είχε τη δυνατότητα να διαμορφώνει ελεύθερα τις τιμές αγοράς των ΑΛΕ από τα σημεία συλλογής, προχώρησε σταδιακά στην απορρόφηση τμήματος του πελατολογίου των μελών του ΣΩΣΥΧΟ, το οποίο κατά τον χρόνο κατάθεσης της καταγγελίας είχε φθάσει σε ποσοστό 20%. Γ) Στις 12.7.2012 υποβλήθηκε η τρίτη καταγγελία από την εταιρεία με την επωνυμία «Ε.Σ.Κ. ΟΙΛ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ ΕΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑΟΥ» και το διακριτικό τίτλο «Ε.Σ.Κ. ΟΙΛ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ Α.Β.Ε.Ε.» κατά της εταιρείας ΕΛΤΕΠΕ και του [] της ΕΛΤΕΠΕ για παραβάσεις του άρθρου 2 του Ν. 3959/2011. Με την καταγγελία αυτή, η εταιρεία με την επωνυμία «Ε.Σ.Κ. ΟΙΛ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ ΕΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑΟΥ» δήλωσε ότι υιοθετεί πλήρως το περιεχόμενο της υποβληθείσας από το Σωματείο καταγγελίας και υποστήριξε επιπλέον ότι έλαβε χώρα πρακτική καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης από την ΕΛΤΕΠΕ, με σκοπό τον εξοβελισμό των ανταγωνιστών αυτής και την ενίσχυση της θέσης της συνδεδεμένης με αυτήν εταιρείας, ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ στην αγορά της συλλογής των ΑΛΕ, επικαλούμενη ότι το σχήμα CYCLON Α.Ε., ΕΛΤΕΠΕ Α.Ε., ΕΛΤΕΠΕ/Κοινοπραξία ήταν ένα καρτέλ, το οποίο καταχρηστικώς εκμεταλλευόταν την δεσπόζουσα θέση της ΕΛΤΕΠΕ, προς εμπορικό του όφελος και κατά παράβαση των αρχών του υγιούς ανταγωνισμού. Σύμφωνα με την

καταγγελία της ΕΣΚ ΟΙΛ, η κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης επιτυγχανόταν κυρίως μέσω του καθορισμού μονομερώς χαμηλών τιμών αγοράς των ΑΛΕ από την ΕΛΤΕΠΕ, οι οποίες οδηγούσαν στην προσφορά χαμηλών τιμών από τους συλλέκτες προς τους πελάτες τους και σε προσφορά υψηλών τιμών στους ίδιους πελάτες από την ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην καταγγελία, η ΕΛΤΕΠΕ καθόριζε τις τιμές αγοράς κατά παράβαση του ελεύθερου ανταγωνισμού, χωρίς να τις συσχετίζει με τις διεθνείς χρηματιστηριακές τιμές του πετρελαίου και των λοιπών πετρελαϊκών ειδών και βασικών ελαίων και επιβάλλοντας μονομερώς χωρίς προηγούμενη διαπραγμάτευση, προειδοποίηση ή αιτιολογία, μειώσεις στις εν λόγω τιμές. Η καταγγέλλουσα υποστήριξε ότι η ΕΛΤΕΠΕ, μέσω της τιμολόγησης που επέβαλε στην αγορά των ΑΛΕ, είχε καταφέρει να επιφυλάξει προνομιακή μεταχείριση της ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ καθώς την ίδια στιγμή που η ΕΛΤΕΠΕ όριζε χαμηλές τιμές αγοράς στον χώρο της εμπορίας των ΑΛΕ, η ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ αγόραζε ΑΛΕ σε τιμές πολύ υψηλότερες από τις τιμές που δεσμεύονταν οι συλλέκτες, όπως η ΕΣΚ ΟΙΛ μέσω της συμμετοχής τους στο ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ. Σύμφωνα με την ΕΣΚ ΟΙΛ, ο σκοπός αυτής της πρακτικής ήταν να περιορίσει την ανταγωνιστική δυναμική της καταγγέλλουσας και επομένως και το εμπορικό μερίδιο της τελευταίας στην αγορά αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, αλλά και να καταστήσει ταυτοχρόνως την εμπορική της “θυγατέρα”, ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ, ως την μοναδική συμφέρουσα εμπορική επιλογή για τους συλλέκτες ελαίων, ούτως ώστε, να παραμείνει η ΕΛΤΕΠΕ ο μοναδικός “παίκτης” στην αγορά, εξοβελίζοντας τους υπόλοιπους. Πέραν του καθορισμού τιμών και της διακριτικής μεταχείρισης, η ΕΣΚ ΟΙΛ ανέφερε επιπλέον με την καταγγελία της ότι οι συμβάσεις συνεργασίας των συλλεκτών με το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ, οι οποίες αποτελούσαν απαραίτητη κατά νόμο προϋπόθεση για την άσκηση της δραστηριότητας της συλλογής και μεταφοράς ΑΛΕ, περιείχαν καταχρηστικούς και δεσμευτικούς όρους, ότι στις συμβάσεις αυτές της ΕΛΤΕΠΕ τόσο με τους συλλέκτες, όσο και με τους αξιοποιητές περιλαμβάνονταν ρήτρες αποκλειστικής πώλησης ΑΛΕ, οι οποίες, κατά την καταγγέλλουσα, περιόριζαν στην ουσία το εμπόριο και έθεταν μεγάλες στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό. Παράλληλα, η καταγγέλλουσα ανέφερε ότι η ΕΛΤΕΠΕ εκμεταλλευόμενη την πλήρη γνώση της εμπορικής της δραστηριότητας ως εποπτεύουσα αρχή και προκειμένου να ευνοήσει τα εμπορικά συμφέροντα της ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ, είχε προβεί σε υποκλοπή του πελατολογίου της, παραδίδοντας τα πλήρη στοιχεία αυτού στην ως άνω Κοινοπραξία, με σκοπό την υφαρπαγή των πελατών, προς ίδιον όφελος, δηλώνοντας προς τρίτους ότι η ίδια είναι η μοναδική νόμιμη εταιρεία που δύναται να διαχειριστεί τα απόβλητα, γεγονός που αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι ο διακριτικός τίτλος «ΕΛΤΕΠΕ» είναι ίδιος τόσο στο ΣΣΕΔ, όσο και στην ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ για καθαρά εμπορικούς λόγους, καθώς έτσι η ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ως εταιρεία συλλογής εμφανιόταν προς τρίτους ως εκπρόσωπος του ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ.

12.Επειδή, για την έρευνα της πρώτης καταγγελίας, η Επιτροπή Ανταγωνισμού κίνησε την διαδικασία ελέγχου και έλαβε αρχικώς καταθέσεις στις 19.6.2009 από τον [] της πρώτης καταγγέλλουσας (GREEN OIL) και την 1η.6.2009 από τον [] της καταγγελλόμενης ΕΛΤΕΠΕ (νυν ΕΝΔΙΑΛΕ). Στην καταγγελλόμενη ΕΛΤΕΠΕ εστάλησαν επιστολές παροχής στοιχείων στις 7.5.2008, στις 9.7.2009 καθώς και στις 11.6.2013 . Συνακόλουθα, στις 9.6.2009 και στις 11.6.2013 εστάλησαν και στην καταγγελλόμενη CYCLON επιστολές παροχής στοιχείων. Επιπλέον, η Επιτροπή απέστειλε επιστολές παροχής στοιχείων προς τη Διεύθυνση Ορυκτού

Πλούτου και Βιομηχανίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ροδόπης Έβρου στις 13.10.2008 και 9.6.2009 και έλαβε σχετικές απαντήσεις. Στα πλαίσια της έρευνας ως προς την δεύτερη καταγγελία, η διάδικη Αρχή απέστειλε στην καταγγελλόμενη ΕΛΤΕΠΕ στις 20.4.2010, αφενός μεν, επιστολή παροχής στοιχείων, η οποία απάντησε με σχετικές απαντητικές επιστολές και υπόμνημα, αφετέρου δε, στις 23.4.2010 έγγραφο προς το Γραφείο Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ (ΓΕΔΣΑΠ) και έλαβε σχετική απάντηση. Σε σχέση με την τρίτη καταγγελία, η Επιτροπή Ανταγωνισμού απέστειλε στις 24.12.2013 και στις 6.6.2014 επιστολές παροχής στοιχείων στην καταγγελλόμενη επιχείρηση και στην καταγγέλλουσα ΕΣΚ ΟΙΛ εστάλησαν στις 13.11.2013, 24.12.2014 και 11.2.2014 επιστολές παροχής στοιχείων, οι οποίες απαντήθηκαν με σχετικά υπομνήματα. Για την ολοκλήρωση της έρευνας όλων των καταγγελιών, η διάδικη Αρχή απέστειλε συμπληρωματικές επιστολές παροχής στοιχείων προς την καταγγελλόμενη ΕΛΤΕΠΕ στις 1.11.2016, 21.4.2020 και 23.10.2020, στην καταγγελλόμενη CYCLON στις 1.11.2016, 21.4.2020 και 23.10.2020 και στην καταγγελλόμενη ΕΛΤΕΠΕ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ στις 21.4.2020. Τέλος, η Επιτροπή Ανταγωνισμού απέστειλε το 2020 και σε άλλες εταιρείες αναγέννησης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων επιστολές παροχής στοιχείων, με στόχο τη διερεύνηση της φύσης της συνεργασίας των εταιρειών αυτών με την καταγγελλόμενη, καθώς και τη συμβατότητα των εμπορικών πρακτικών της ΕΛΤΕΠΕ και των λοιπών καταγγελλόμενων εταιρειών του ομίλου με το δίκαιο του ανταγωνισμού .

13.Επειδή, από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα από 1.1.2004 έως 15.1.2013 καθιερώθηκε στην ελληνική επικράτεια ένα νέο θεσμικό πλαίσιο για την διαχείριση των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων και για την πρόληψη και μείωση των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον. Κατ' εφαρμογή του, προβλέφθηκε η υποχρέωση οργάνωσης Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης ΑΛΕ (εφεξής ΣΕΔ) με σκοπό την οργάνωση, συλλογή, μεταφορά, αποθήκευση, ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των απόβλητων λιπαντικών ελαίων, υπό την έννοια ότι ο εκάστοτε παραγωγός ΑΛΕ, ο οποίος στην ουσία ήταν και ο παραγωγός και εισαγωγέας λιπαντικών προϊόντων, επιβαλλόταν να θέτει στη διάθεση ενός συστήματος (ΣΕΔ) τα παραγόμενα απόβλητα. Παράλληλα, καθιερώθηκε ένα σύστημα ελέγχου της διακίνησης των ΑΛΕ από το στάδιο των καθαρών λιπαντικών έως την τελική αξιοποίηση των αποβλήτων, με σκοπό την καταγραφή και παρακολούθηση των παραγόμενων ποσοτήτων από τα σημεία παραγωγής έως την τελική αξιοποίησή τους. Με το νέο αυτό θεσμικό πλαίσιο τροποποιήθηκε η δομή της αγοράς αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, καθώς καθιερώθηκε εντός αυτής μια επιπλέον οικονομική δραστηριότητα, αυτή της οργάνωσης και λειτουργίας Συστημάτων συλλογής και διαχείρισης ΑΛΕ. Συνεπώς, από την έναρξη ισχύος του ν. 2939/2001 και του πδ 82/2004, η δομή της αγοράς των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, είχε τρία διακριτά στάδια, ήτοι: α) τη συλλογή ΑΛΕ, όπου δραστηριοποιούνταν οι συλλέκτες, β) την οργάνωση και λειτουργία συστημάτων συλλογής και διαχείρισης ΑΛΕ, όπου δραστηριοποιούνταν τα ατομικά ή συλλογικά συστήματα αποβλήτων (ΣΕΔ) και γ) την αναγέννηση ΑΛΕ, όπου δραστηριοποιούνταν οι αξιοποιητές/αναγεννητές, οι οποίοι δραστηριοποιούνταν, αφενός στην προμήθεια ΑΛΕ από το ΣΕΔ και αφετέρου στην πώληση αξιοποιημένων ΑΛΕ προς τρίτους. Υπό την ισχύ του νέου αυτού θεσμικού πλαισίου, υποβλήθηκαν προς τη Διοίκηση αιτήσεις χορήγησης άδειας Συλλογικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) ΑΛΕ. Η

μία, στις 6.2.2003 από την ΕΛΤΕΠΕ, για τη δημιουργία του ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ η οποία εγκρίθηκε και η δεύτερη την 7.2.2003 από την εταιρία «ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ Α.Ε.» (κοινή ανώνυμη εταιρία των αναγεννητών), η οποία απορρίφθηκε. Ενόψει της εξέλιξης αυτής, στην αγορά οργάνωσης και λειτουργίας συστημάτων συλλογής και διαχείρισης ΑΛΕ, από το έτος 2004 έως το τέλος του κρίσιμου διαστήματος (15.1.2013), αλλά και εν συνεχεία, δραστηριοποιούνταν αποκλειστικά η προσφεύγουσα ΕΝΔΙΑΛΕ (πρώην ΕΛΤΕΠΕ), ως Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) με μερίδιο αγοράς 100%, ως το μοναδικό αδειοδοτημένο ΣΣΕΔ. Επομένως, από 1.7.2004, ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του ως άνω μοναδικού αδειοδοτημένου συλλογικού συστήματος διαχείρισης ΑΛΕ στην Ελλάδα (ΣΣΕΔ της τότε ΕΛΤΕΠΕ) μέχρι και την 15η.1.2013, οι επιμέρους οικονομικές σχέσεις και συμφωνίες που σύναπτε το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ συνίσταντο σε συμφωνίες αγοραπωλησίας ΑΛΕ. Οι συλλέκτες υπέγραφαν συμβάσεις με το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ, σύμφωνα με τις οποίες αναλάμβαναν να συλλέγουν και να πωλούν προς το ΣΣΕΔ το σύνολο των ΑΛΕ που συνέλεγαν και οι αξιοποιητές υπέγραφαν συμβάσεις με το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ, σύμφωνα με τις οποίες αναλάμβαναν να αγοράζουν από το ΣΣΕΔ το σύνολο των ΑΛΕ της εγχώριας αγοράς που θα αναγεννούσαν. Ειδικότερα, τα ΑΛΕ συλλέγονταν από τους συλλέκτες από τα σημεία συλλογής (πρατήρια, λιπαντήρια, συνεργεία, δήμοι κ.λπ.) και μεταφέρονταν με οχήματα των συλλεκτών στα κέντρα συλλογής του ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ. Το ΣΣΕΔ αγόραζε από τους συλλέκτες τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων και εν συνεχεία τα διέθετε στις συμβεβλημένες με αυτό μονάδες αναγέννησης προς αξιοποίηση. Εξάλλου, το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ μεσολαβούσε στην αγοραπωλησία, ακόμα και όταν οι συλλέκτες παρέδιδαν καθ' υπόδειξή του τα ΑΛΕ απευθείας στους αξιοποιητές και όχι στα κέντρα συλλογής. Από την έναρξη λειτουργίας του ΣΣΕΔ της ΕΛΤΕΠΕ μέχρι και την 15.1.2013, οπότε μεταβλήθηκε εκ νέου το νομοθετικό καθεστώς, οι συλλέκτες όφειλαν να παραδίδουν τα συλλεγόμενα από αυτούς απόβλητα λιπαντικών ελαίων σε ΣΕΔ και ως εκ τούτου οι συλλέκτες δεν είχαν τη δυνατότητα της απευθείας παράδοσής τους σε αξιοποιητή. Όπως διαπιστώθηκε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά την διενέργεια του ελέγχου και άλλωστε δεν αμφισβητείται, στην πράξη το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ, υπέγραφε κατά το κρίσιμο διάστημα συμβάσεις με τους συλλέκτες και στη συνέχεια το ΣΣΕΔ αποφάσιζε, σε ποιους συμβεβλημένους αξιοποιητές και σε ποιες ποσότητες θα διέθετε τα απόβλητα λιπαντικών ελαίων. Μετά τις 15.1.2013, το νομοθετικό καθεστώς μεταβλήθηκε και έκτοτε οι αγοραπωλησίες ΑΛΕ πραγματοποιούνταν απευθείας μεταξύ των συλλεκτών και των αξιοποιητών, επί τη βάση δικών τους επιμέρους συμβάσεων. Η ρόλος του ΣΕΔ της προσφεύγουσας στην αγορά των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων έκτοτε περιορίστηκε στον ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο των διακινούμενων ποσοτήτων και στην καταγραφή και πιστοποίηση της διαδικασίας διαχείρισης αυτών στην ελληνική αγορά.

14.Επειδή, κατά τον έλεγχο που διενεργήθηκε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού σε σχέση με την δραστηριότητα της προσφεύγουσας, διαπιστώθηκε ότι κατά το κρίσιμο διάστημα το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ συνεργάστηκε: με [] συλλέκτες το 2004, με [] συλλέκτες το 2005, με [] συλλέκτες το 2006, με [] το 2007, με [] συλλέκτες το 2008 και με [] συλλέκτες το 2009. Αντίστοιχα, το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ συνεργάστηκε με [] μονάδες αναγέννησης το 2004, με [] μονάδες το 2005, με [] μονάδες το 2006 και 2007, με [] μονάδες το 2008, 2009 και 2010 και με [] μονάδες το 2011 και 2012. Για την οριοθέτηση της συγκεκριμένης αγοράς, η Επιτροπή εκτίμησε ότι σχετικές επιμέρους αγορές ήταν: α) η αγορά συλλογής αποβλήτων λιπαντικών

ελαίων, β) η αγορά οργάνωσης και λειτουργίας συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης ΑΛΕ και γ) η αγορά αναγέννησης/αξιοποίησης ΑΛΕ. Περαιτέρω, η διάδικη Αρχή θεώρησε ότι ως γεωγραφική αγορά για την συλλογή αποβλήτων λιπαντικών ελαίων αλλά και για την οργάνωση συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης αυτών την ελληνική επικράτεια, στην οποία δραστηριοποιείται η προσφεύγουσα, ως το μοναδικό αδειοδοτημένο ΣΣΕΔ, ως προς δε την αγορά αναγέννησης/αξιοποίησης, σχετική γεωγραφική αγορά θεωρήθηκε ομοίως η ελληνική επικράτεια, καθώς υπήρχαν λίγες εταιρείες που δραστηριοποιούνταν σε αυτήν και αξιοποιούσαν ΑΛΕ που προέρχονταν από περιοχές της ελληνικής επικράτειας. Ωστόσο, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι γίνονταν και κάποιες εισαγωγές ΑΛΕ για αξιοποίηση, οπότε η εν λόγω γεωγραφική αγορά θα μπορούσε να ορισθεί και ευρύτερα, όμως σε κάθε περίπτωση, τα εξαχθέντα αποτελέσματα δεν θα εμφάνιζαν οιαδήποτε ουσιώδη μεταβολή. Από τα συγκεντρωτικά στοιχεία των μεριδίων αγοράς κατά την συλλογή ΑΛΕ, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι από το 2004 έως το τέλος του 2012, οπότε και έπαυσε η πώληση ΑΛΕ προς το ΣΣΕΔ, οι καταγγελλόμενες εταιρείες υπερδιπλασίασαν το μερίδιο τους από [] σε [] το 2012, ως προς δε τους αξιοποιητές, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το μεγαλύτερο μερίδιο απορρόφησης ΑΛΕ από το ΣΣΕΔ το κατείχε η CYCLON. Παράλληλα, η Επιτροπή αξιολογώντας το γεγονός ότι η ΕΛΤΕΠΕ/ ΕΝΔΙΑΛΕ κατείχε μονοπωλιακή θέση στην αγορά οργάνωσης και λειτουργίας Συλλογικών Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης ΑΛΕ καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, καθώς αποτελούσε το μοναδικό εγκεκριμένο συλλογικό σύστημα διαχείρισης ΑΛΕ και συνεπώς εκ των πραγμάτων το μοναδικό αγοραστή ΑΛΕ, στον οποίο υποχρεούνταν όλοι οι συλλέκτες να πωλούν τις συλλεγείσες ποσότητες ΑΛΕ κι αντίστοιχα το μοναδικό προμηθευτή ΑΛΕ για τις εταιρείες αναγέννησης, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πληρούται η πρώτη προϋπόθεση της κατοχής στην αγορά δεσπόζουσας θέσης από την ΕΛΤΕΠΕ, κατά την έννοια των διατάξεων του Ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ. Περαιτέρω, η διάδικη Αρχή έκρινε ότι οι πρακτικές της ΕΛΤΕΠΕ ήταν ικανές να επηρεάσουν και το ενδοκοινοτικό εμπόριο κατά την έννοια των ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού και ως εκ τούτου κρίθηκε ερευνητέο το ζήτημα τέλεσης ή μη παράβασης και των διατάξεων των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, ενώ, αντίθετα, κρίθηκε μη ερευνητέο το ζήτημα της ύπαρξης καρτέλ μεταξύ των τριών καταγγελλόμενων εταιρειών, καθόσον η Επιτροπή θεώρησε ότι οι τρεις καταγγελλόμενες εταιρείες συνιστούν στην πραγματικότητα μια ενιαία οικονομική οντότητα και συνεπώς δεν πρόκειται για αυτόνομες επιχειρήσεις ώστε να δρουν ως καρτέλ.

15.Επειδή, ειδικότερα, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι κατά το έτος 2004 υπεγράφησαν έντεκα (11) συμβάσεις μεταξύ ΕΛΤΕΠΕ και συλλεκτών, βασικό χαρακτηριστικό των οποίων ήταν η υποχρέωση που αναλάμβανε ο κάθε συλλέκτης να πωλεί αποκλειστικά στο ΣΕΔ τα απόβλητα λιπαντικά ελαίων που είχε συλλέξει. Στο άρθρο 2 των εν λόγω συμβάσεων αναφερόταν συγκεκριμένα ότι: «[]». Το έτος 2005 υπεγράφησαν έξι (6) συμβάσεις μεταξύ ΣΣΕΔ και συλλεκτών, οι οποίες περιείχαν την ίδια ως άνω μνεία περί αποκλειστικότητας. Αντίστοιχο σχέδιο σύμβασης απέστειλε η ΕΛΤΕΠΕ και στον συλλέκτη [] το 2005 με αναφερόμενη έναρξη ισχύος την 10η.10.2005, πλην όμως, ο τελευταίος αρνήθηκε να το υπογράψει. Επίσης, στο άρθρο 4 της σύμβασης του ΣΣΕΔ με την εταιρεία [] συμφωνήθηκε ότι η εταιρεία υποχρεούται να συνεργάζεται αποκλειστικά με την ΕΛΤΕΠΕ, μη δικαιούμενη να συλλέγει και πωλεί ορυκτέλαια σε οποιονδήποτε τρίτο και ότι σε περίπτωση παράβασης του όρου αποκλειστικής συνεργασίας η ΕΛΤΕΠΕ δικαιούται άμεσα να καταγγείλει τη σύμβαση. Παράλληλα και με την

εταιρεία [], το ΣΣΕΔ είχε καταρτίσει συμφωνία αποκλειστικής συνεργασίας. Το 2006 καταρτίστηκαν (22) συμβάσεις με αντιστοιχούς συλλέκτες, στις σχετικές δε, συμβάσεις αναφέρεται ότι ο συλλέκτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να πωλεί προς το ΣΕΔ ή σε αδειοδοτημένο Συλλέκτη-Διαχειριστή που το ΣΕΔ θα υποδείξει εγγράφως, τα ΑΛΕ που θα συλλέγει με δικά του μέσα και προσωπικό. Τα επόμενα έτη με εξαίρεση το 2007 και 2009 , κατά τα οποία έχει παραλειφθεί η φράση «[]», οι λοιπές συμβάσεις είχαν περιεχόμενο αντίστοιχο με τα συμφωνηθέντα το έτος 2006.Ο όρος περί αποκλειστικής πώλησης ΑΛΕ διαπιστώθηκε ότι υπήρχε κατά κανόνα με διαφοροποιημένη διατύπωση στις συμβάσεις που καταρτίστηκαν και τα επόμενα έτη (στις περισσότερες συμβάσεις του 2006 και εφεξής), καθώς η αποκλειστική πώληση συναγόταν από πρόβλεψη στο προοίμιο των συμβάσεων που αναφερόταν ότι δυνάμει του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου οι κάτοχοι ΑΛΕ υποχρεούνται να τα θέτουν στην διάθεση του Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης. Ως προς την διάρκεια εκ των σχετικών συμβάσεων που καταρτίστηκαν κατά τα έτη 2004 έως 2006 ορισμένες εκτείνονταν με το αυτό περιεχόμενο ως την αλλαγή του πλαισίου αγοραπωλησίας των ΑΛΕ στις 15.1.2013, όπως α) η σύμβαση με την [] η οποία καταρτίστηκε στις 5.9.2005 και κατόπιν διαδοχικών παρατάσεων διήρκεσε έως την αντικατάστασή της με την από 15.1.2013 σύμβαση συνεργασίας, β) η από 5.9.2005 σύμβαση με την [], η οποία διήρκεσε έως την αντικατάστασή της με το νέο είδος συμβάσεων στις 15.1.2013, γ) η από 15.6.2005 σύμβαση με την εταιρία [], πενταετούς διάρκειας, με αυτόματη παράταση για άλλα 2 έτη και κατόπιν μετατροπής σε αορίστου χρόνου, δ) η από 2.8.2004 σύμβαση με τον [] τριετούς αρχικής διάρκειας, η οποία ίσχυσε κατόπιν παρατάσεων έως την αντικατάστασή της με την από 15.1.2013 σύμβαση και ε) η από 1.1.2007 σύμβαση πώλησης σαπωνελαίων - γαλακτωμάτων με την [], η οποία ίσχυσε από 1.1.2007 κατόπιν παρατάσεων ως το 2013. Η ύπαρξη των όρων περί αποκλειστικής πώλησης διαπιστώθηκε ότι είχε ισχύσει ένα μεγάλο χρονικό διάστημα 6-8 ετών, κατά το οποίο κατ' ουσίαν οι συλλέκτες ήταν δεσμευμένοι συμβατικά να πωλούν αποκλειστικά στην ΕΛΤΕΠΕ τα συλλεγόμενα εξ αυτών ΑΛΕ, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το ΣΣΕΔ της ΕΛΤΕΠΕ ήταν de facto το μοναδικό αδειοδοτημένο ΣΣΕΔ, καθώς, με βάση το τότε ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ήταν δυνατόν να αδειοδοτηθεί και να λειτουργήσει ανά πάσα στιγμή και έτερο (ή και περισσότερα) ΣΣΕΔ. Ενόψει αυτών, η διάδικη Αρχή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ύπαρξη όρων αποκλειστικότητας συνιστά, άνευ ετέρου, παράβαση των άρθρων 2 Ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ, χωρίς παράλληλα να είναι αναγκαίο να αποδειχθεί, ότι οι ρήτρες αποκλειστικότητας είχαν από τη φύση τους τη δυνατότητα αποκλεισμού και χωρίς να απαιτείται να αποδειχθεί ο πραγματικός αντίκτυπος των εν λόγω πρακτικών στην αγορά. Παράλληλα, η Επιτροπή έκρινε ότι παρά τη μη ύπαρξη νομικών εμποδίων, υφίσταντο και πραγματικά εμπόδια εισόδου στη συγκεκριμένη αγορά λόγω, μεταξύ άλλων, του σημαντικού ύψους της απαιτούμενης αρχικής επένδυσης και της διαδικαστικής δυσκολίας έτερου συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης να αδειοδοτηθεί. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτίμησε ότι στην υπό εξέταση αγορά διαχείρισης συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης απουσιάζει, λόγω του συνδυασμού των εμποδίων εισόδου και των ρητρών αποκλειστικότητας, τόσο ο υφιστάμενος όσο και ο δυνητικός ανταγωνισμός, υπό τη μορφή της εισόδου ανταγωνιστών της ΕΛΤΕΠΕ στο επίπεδο της παραγωγικής αλυσίδας, στο οποίο δραστηριοποιείται η ίδια. Εξάλλου, δια των προπαρατεθέντων όρων που εντοπίστηκαν στις ισχύουσες κατά την περίοδο μέχρι και τον Ιανουάριο του 2013, συμβάσεις της ΕΛΤΕΠΕ με τους συλλέκτες, εκμηδενίστηκε η οποιαδήποτε πιθανότητα αντιμετώπισης από την ως άνω εταιρεία

ανταγωνιστικών πιέσεων. Ενόψει αυτών, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι λόγω των συμβάσεων αποκλειστικής πώλησης προς την ΕΛΤΕΠΕ των συλλεγόμενων από τους συλλέκτες αποβλήτων λιπαντικών ελαίων περιορίστηκε σημαντικά και η πιθανότητα επιτυχούς δραστηριοποίησης ενός νέου συστήματος, το οποίο θα μπορούσε ενδεχομένως να αδειοδοτηθεί. Αλλά και οι συμβατικές προβλέψεις περί καταγγελίας της σύμβασης από την ΕΛΤΕΠΕ σε περίπτωση παραβίασης των όρων αποκλειστικότητας, αποτελούσαν σοβαρό εμπόδιο. Ενόψει αυτών, η Επιτροπή έκρινε ότι οι όροι με τους οποίους υποχρεώνονταν οι συλλέκτες να πωλούν το σύνολο των συλλεγόμενων από αυτούς ΑΛΕ αποκλειστικά στην ΕΛΤΕΠΕ, η οποία κατείχε μονοπωλιακή θέση στην αγορά της οργάνωσης και διαχείρισης ΣΣΕΔ ΑΛΕ, συνιστούσαν παράβαση των άρθρων 2 του Ν. 3959/2011 και του 102 ΣΛΕΕ, καθώς μπορούσαν να αποκλείσουν την είσοδο και δραστηριοποίηση οποιουδήποτε άλλου ανταγωνιστή στην ίδια αγορά. Τέτοιο παράδειγμα δυνητικού ανταγωνιστή υπήρξε και στην πραγματικότητα, καθώς το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Ορυκτελαίων (ΣΕΔΟ) είχε αιτηθεί την αδειοδότησή του ως ΣΕΔ, έστω και εάν η αδειοδότηση δεν τελεσφόρησε. Συνακόλουθα, η Επιτροπή έκρινε ότι η είσοδος της ΕΛΤΕΠΕ στην αγορά εναλλακτικής διαχείρισης ΑΛΕ έδωσε το πλεονέκτημα σε αυτήν να συμβληθεί πρώτη με τους λοιπούς συμμετέχοντες στο ανάντη (συλλογή) και κατόντη (αναγέννηση) επίπεδο της αγοράς, γεγονός που, σε συνδυασμό με τις συμβατικές υποχρεώσεις αποκλειστικότητας, δημιούργησε σημαντικό φραγμό εισόδου για άλλα ανταγωνιστικά συστήματα και οδήγησε στην εκ των πραγμάτων μονοπώληση της αγοράς εναλλακτικής διαχείρισης ΑΛΕ. Συναφώς η Επιτροπή διαπίστωσε ότι με τους όρους αποκλειστικότητας που περιείχονταν στις συμβάσεις των συλλεκτών επιχειρήθηκε να ελεγχθεί πλήρως η αγορά συλλογής των ΑΛΕ, η ύπαρξη δε, των όρων αυτών κατέστησε εν τέλει δυσχερή την είσοδο και δραστηριοποίηση οποιουδήποτε ανταγωνιστή στην αγορά οργάνωσης και διαχείρισης ΑΛΕ, όπως του ΣΕΔΟ, που κατά την εξεταζόμενη περίοδο και ιδίως κατά τα έτη που καταρτίστηκαν οι επίμαχες συμβάσεις συνεργασίας με τους επίδικους όρους είχε επιχειρήσει, έστω και ανεπιτυχώς, να εισέλθει στην αγορά. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η ΕΛΤΕΠΕ επιχειρούσε να ελέγξει την αγορά της συλλογής ΑΛΕ και της οργάνωσης και διαχείρισης ΣΕΔ αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, με σχετικούς όρους αποκλειστικότητας κατά τη σύναψη των ανωτέρω συμβάσεων συνεργασίας με τους συλλέκτες, στερώντας από οποιοδήποτε δυνητικό ανταγωνιστή την πρόσβαση σε πηγές εφοδιασμού και, ως εκ τούτου, οι ως άνω όροι αποκλειστικότητας στοιχειοθετούσαν καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της ΕΛΤΕΠΕ, η οποία εκτεινόταν χρονικά από το 2004, οπότε και συνήφθησαν οι πρώτες συμβάσεις μεταξύ της ΕΛΤΕΠΕ και συλλεκτών έως και τις αρχές του 2013 (15.1.2013), οπότε καταρτίστηκαν νέες συμβάσεις με συλλέκτες, χωρίς τους επίμαχους όρους. Επομένως, κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, η προπεριγραφόμενη συμπεριφορά της ΕΛΤΕΠΕ ενίσχυε τη μονοπωλιακή θέση της, κατά παράβαση των όρων περί υγιούς ανταγωνισμού Περαιτέρω, στις συμβάσεις συνεργασίας των συλλεκτών με την ΕΛΤΕΠΕ, που συνήφθησαν με το ΣΣΕΔ και οι οποίες περιελάμβαναν όρους αποκλειστικότητας, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι υπήρχαν και πρόσθετοι όροι περί ελαχίστων ποσοτήτων που ο εκάστοτε συλλέκτης υποχρεούτο να συλλέξει και πωλήσει στην ΕΛΤΕΠΕ κατ' έτος, υπό τον όρο καταγγελίας της σύμβασής του σε περίπτωση μη επίτευξης των συγκεκριμένων ποσοτήτων. Η ορισθείσα ποσότητα κυμαινόταν κατά περίπτωση συλλέκτη. Ο όρος αυτός διαπιστώθηκε σε συνολικά (14) συμβάσεις κατά τα έτη 2004 έως 2006, οι περισσότερες, όμως, εκ των οποίων, είτε έληξαν χωρίς να ανανεωθούν ή

παραταθούν, είτε αντικαταστάθηκαν με νέες συμβάσεις, στις οποίες ο όρος δεν υπήρχε πλέον. Εκ των ανωτέρω συμβάσεων, μόνον η σύμβαση με την εταιρεία [] και με τον συλλέκτη [], ίσχυαν έως το τέλος του 2012. Η Επιτροπή εκτίμησε ότι ο όρος αυτός, σε συνδυασμό με τον όρο αποκλειστικότητας αποσκοπούσε στο να περιορίσει τη συνεργασία με δυνητικούς ανταγωνιστές της ΕΛΤΕΠΕ και συνεπώς να παρεμποδίσει την είσοδο στην αγορά ανταγωνιστών αυτής, ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη θέση της έναντι και των συλλεκτών. Συμπερασματικά, η Επιτροπή έκρινε ότι η ελεγχόμενη είχε προβεί σε καταχρηστική επιβολή όρων αποκλεισμού των δυνητικών ανταγωνιστών της με την απειλή τιμωρητικής συμπεριφοράς (καταγγελίας) σε συλλέκτες, προκειμένου να αποτραπεί η εκκίνηση συνεργασίας με ανταγωνιστές που ενδεχομένως θα δραστηριοποιούνταν στην αγορά δραστηριοποίησης της ΕΛΤΕΠΕ, καθώς η επίτευξη των ελαχίστων ποσοτήτων και μάλιστα διαφορετικών για κάθε συλλέκτη υπό τον όρο καταγγελίας, εντέλει οδηγούσε στην αποκλειστική διάθεση των συλλεγόμενων ΑΛΕ στην ΕΛΤΕΠΕ και συνεπώς η συμπεριφορά της ΕΛΤΕΠΕ ενίσχυε τη μονοπωλιακή θέση της, κατά παράβαση των όρων περί υγιούς ανταγωνισμού. Παράλληλα, η Επιτροπή έκρινε ότι και η μονομερής επιβολή εκ μέρους της ΕΛΤΕΠΕ των τιμών πώλησης ΑΛΕ κυρίως σε συμβάσεις έτους 2004 και 2005, διάρκειας ετήσιας ή έως τρία έτη, συνιστούσε κατάχρηση σχέσης οικονομικής εξάρτησης υπαγόμενη στο άρθρο 2α του προϊσχύσαντος Ν. 703/1977, πλην όμως ήταν περιορισμένη κυρίως ως προς την διάρκειά της, δεδομένου ότι διήρκεσε ως το 2006 και 2007 και σε μία μόνο περίπτωση του έως το έτος 2008. Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη παραβατική πρακτική, παρότι διαπιστώθηκε, εν τούτοις, κρίθηκε ότι δεν επισύρει κυρώσεις, δυνάμει του άρθρου 42 παρ. 5 του ν.3959/2011, καθώς παρήλθε διάστημα πλέον της δεκαετίας από την παύση της. Τέλος, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι υπήρχαν και άλλοι όροι στις εξεταζόμενες συμβάσεις με τους συλλέκτες, που αν και δεν συγκέντρωναν τα χαρακτηριστικά αυτοτελών παραβάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού, πλην όμως εξεταζόμενοι συνδυαστικά προς τις αποκλειστικότητες, ενίσχυαν τα συμπεράσματα περί ύπαρξης και εφαρμογής στρατηγικής στεγανοποίησης της αγοράς οργάνωσης και λειτουργίας συστημάτων συλλογής και διαχείρισης ΑΛΕ, από το 2004 έως και τον Ιανουάριο του 2013 και αποκλεισμού των δυνητικών ανταγωνιστών. Τέτοιοι όροι προέβλεπαν προσδιορισμό ελάχιστων ποσοτήτων συλλογής ΑΛΕ, απαγόρευση συμμετοχής συλλεκτών σε διαγωνισμούς αγοράς ΑΛΕ από δημόσιους οργανισμούς και φορείς του δημοσίου, τιμολόγηση σε κλίμακα και παροχές (εκπτώσεις) του ΣΣΕΔ προς τους συλλέκτες, σε συνδυασμό με την μονομερή επιβολή εκ μέρους της ΕΛΤΕΠΕ των τιμών πώλησης των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων στο ΣΣΕΔ.

16.Επειδή, περαιτέρω στα πλαίσια του ελέγχου στην αγορά της αναγέννησης των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, η Επιτροπή εξέτασε την εμπορική συνεργασία της ελεγχόμενης με τους αξιοποιητές. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η ΕΛΤΕΠΕ, ενόψει της έγκρισής της ως ΣΣΕΔ, στις 20.5.2003 είχε αποστείλει επιστολές προς τις εταιρείες αναγέννησης, με τις οποίες τις καλούσε σε συνάντηση, με αντικείμενο τον καθορισμό του τρόπου συνεργασίας τους. Στις 08.11.2005, η ΕΛΤΕΠΕ απέστειλε επιστολές προς τις εταιρείες αξιοποίησης, καλώντας τις να προσέλθουν για την υπογραφή συμβάσεων συνεργασίας. Κατόπιν αυτών, η ΕΛΤΕΠΕ υπέγραψε σταδιακά από το 2003, ήτοι πριν από την αδειοδότηση και έγκριση του ΣΣΕΔ, έως και το 2013, συμβάσεις αξιοποίησης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων. Από τον έλεγχο του περιεχομένου τους, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι στην πλειοψηφία τους προβλεπόταν

αποκλειστική προμήθεια από την ΕΛΤΕΠΕ, κατά περιορισμό με αυτό τον τρόπο της επιχειρηματικής ελευθερίας των αντισυμβαλλομένων μονάδων αναγέννησης. Ειδικότερα, οι συμβάσεις αυτές που υπογράφονταν με τις μονάδες αναγέννησης παρουσίαζαν ομοιότητες μεταξύ τους, υπό την έννοια ότι ακολουθούσαν ένα συγκεκριμένο πρότυπο και περιλάμβαναν τους ίδιους όρους, ήτοι αποκλειστική προμήθεια από την ΕΛΤΕΠΕ, αφήνοντας στους αναγεννητές το περιθώριο τυχόν εισαγωγής αποβλήτων λιπαντικών ελαίων από το εξωτερικό, την οποία επέτρεπαν ρητά. Σε μέρος των εν λόγω συμβάσεων προβλεπόταν περαιτέρω αποκλειστική προμήθεια από το ΣΣΕΔ, εφόσον οι συλλεγείσες ποσότητες επαρκούσαν. Αναλυτικά, οι όροι αποκλειστικότητας στις υπογεγραμμένες συμβάσεις της ΕΛΤΕΠΕ με τις μονάδες αναγέννησης είχαν ως εξής: Ως προς την εταιρεία []: Η σύμβαση υπεγράφη την 1.9.2003, με τριετή διάρκεια, έναρξη ισχύος την 1.1.2004, με αυτόματη παράταση για δύο έτη και μετά τη λήξη μετατροπή σε αορίστου χρόνου. Το άρθρο 6 της εν λόγω σύμβασης προέβλεπε αποκλειστική προμήθεια ΑΛΕ της εταιρείας από την ΕΛΤΕΠΕ, εφόσον οι συλλεγείσες ποσότητες επαρκούσαν, επιτρεπομένων ρητά των εισαγωγών. Ως προς την εταιρεία []: Η σύμβαση υπεγράφη την 11.5.2004, ήταν τριετούς διάρκειας, με αυτόματη παράταση για άλλα δύο έτη και με τη λήξη μετατρεπόταν σε αορίστου χρόνου. Τόσο το άρθρο 1 όσο και το άρθρο 6, της εν λόγω σύμβασης προέβλεπε αποκλειστική προμήθεια ΑΛΕ από την ΕΛΤΕΠΕ, επιτρεπομένων ρητά των εισαγωγών από το εξωτερικό. Ως προς την εταιρεία []: Η σύμβαση υπεγράφη την 27.9.2005 με έναρξη ισχύος την 1.10.2005. Η σύμβαση ήταν τριετούς διάρκειας, με αυτόματη παράταση για άλλα δύο έτη και με τη λήξη τους μετατρεπόταν σε αορίστου χρόνου. Τόσο το άρθρο 1 όσο και το άρθρο 6 της εν λόγω σύμβασης προέβλεπε αποκλειστική προμήθεια ΑΛΕ της εταιρείας από την ΕΛΤΕΠΕ, εφόσον οι συλλεγείσες ποσότητες επαρκούσαν, επιτρεπομένων ρητά των εισαγωγών από το εξωτερικό. Ως προς την εταιρεία []: Η σύμβαση υπεγράφη την 24.5.2005 με έναρξη ισχύος την 1.6.2005. Η σύμβαση ήταν πενταετούς διάρκειας, με αυτόματη παράταση για αλλά δύο έτη και με τη λήξη τους μετατροπή σε αορίστου χρόνου. Στο άρθρο 6 της σύμβασης προβλεπόταν αποκλειστική προμήθεια ΑΛΕ της εταιρείας από την ΕΛΤΕΠΕ, εφόσον οι συλλεγείσες ποσότητες επαρκούσαν, επιτρεπομένων ρητά των εισαγωγών από το εξωτερικό. Ως προς την εταιρεία []: Η σύμβαση υπεγράφη την 11.1.2006, χωρίς να περιέχει όρο περί διάρκειας. Το άρθρο 5 της εν λόγω σύμβασης προέβλεπε αποκλειστική προμήθεια ΑΛΕ της εταιρείας από την ΕΛΤΕΠΕ, εφόσον η ΕΛΤΕΠΕ μπορούσε να διαθέσει τις αιτούμενες ποσότητες, επιτρεπομένων ρητά των εισαγωγών από το εξωτερικό. Ως προς την εταιρεία []: Η σύμβαση υπεγράφη την 28.3.2006 ήταν τριετούς διάρκειας, με έναρξη ισχύος την 1.4.2006, με αυτόματη παράταση για αλλά δύο έτη και με τη λήξη μετατροπή σε αορίστου χρόνου. Το άρθρο 6 της εν λόγω σύμβασης προέβλεπε αποκλειστική προμήθεια ΑΛΕ της εταιρείας από την ΕΛΤΕΠΕ, εφόσον οι συλλεγείσες ποσότητες επαρκούσαν, επιτρεπομένων ρητά των εισαγωγών από το εξωτερικό. Ως προς την εταιρεία []: Η σύμβαση υπεγράφη την 24.9.2003, ήταν τριετούς διάρκειας, με έναρξη ισχύος την 1.1.2004, με αυτόματη παράταση για αλλά δύο έτη και μετά τη λήξη μετατροπή σε αορίστου χρόνου. Το άρθρο 6 της εν λόγω σύμβασης προέβλεπε αποκλειστική προμήθεια ΑΛΕ της εταιρείας από την ΕΛΤΕΠΕ, εφόσον οι συλλεγείσες ποσότητες επαρκούσαν, επιτρεπομένων ρητά των εισαγωγών από το εξωτερικό. Μετά το 2013, οπότε ο ρόλος του ΣΕΔ της προσφεύγουσας είχε περιορισθεί στον ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο των διακινούμενων αποβλήτων και στην αναλυτική καταγραφή και πιστοποίηση της διαδικασίας διαχείρισης τους στην ελληνική αγορά, δεν υπήρχε και η

υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας των αναγεννητών από το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ. Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, η Επιτροπή συμπέρανε ότι η υποχρέωση αποκλειστικότητας, κατά το κρίσιμο διάστημα, εφαρμόστηκε στο επίπεδο των αξιοποιητών σχεδόν καθολικά, αφού αποτέλεσε συμβατικό όρο στην πλειοψηφία των συμβάσεων αξιοποίησης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων που υπέγραφε το ΣΣΕΔ ΕΛΤΕΠΕ και τούτο σε όλες τις ενεργές συμβάσεις με αξιοποιητές, από το 2004 έως και το 2007, ήτοι στο 100% της αγοράς αξιοποίησης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, καθώς και στην πλειοψηφία των ενεργών συμβάσεων του ΣΣΕΔ από το 2008 έως και το 2012, ήτοι σε ποσοστό κάλυψης άνω του 75% της αγοράς αξιοποίησης. Επομένως, οι εταιρείες αναγέννησης προμηθεύονταν απόβλητα λιπαντικών ελαίων στην ελληνική επικράτεια αποκλειστικά μέσω της προσφεύγουσας. Η ΕΛΤΕΠΕ κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα των ετών 2004-2012, σύναψε συμβάσεις σταδιακά με το σύνολο των δραστηριοποιούμενων στην Ελλάδα αναγεννητών, πλην της εταιρίας GREEN OIL. Η εν λόγω διαμορφωθείσα κατάσταση εκτεινόταν συνεπώς σε ένα μεγάλο χρονικό διάστημα 8 κατά μέγιστον και 6 κατ' ελάχιστον ετών, κατά το οποίο κατ' ουσίαν οι αξιοποιητές ήταν δεσμευμένοι να προμηθεύονται αποκλειστικά από την ΕΛΤΕΠΕ την πρώτη ύλη για τη λειτουργία των επιχειρήσεών τους από την ΕΛΤΕΠΕ. Το γεγονός αυτό, κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, διατηρούσε και ενίσχυε τη μονοπωλιακή θέση της προσφεύγουσας και ως εκ τούτου η πρακτική αυτή κρίθηκε ότι συνιστούσε παράβαση του αρ. 2 του ν. 3959/2011 και του αρ. 102 ΣΛΕΕ, και τούτο άνευ ετέρου, δηλαδή χωρίς να είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι οι ρήτρες αποκλειστικότητας είχαν από τη φύση τους τη δυνατότητα αποκλεισμού, και χωρίς να απαιτείται να αποδειχθεί ο πραγματικός αντίκτυπος των εν λόγω πρακτικών στην αγορά. Παράλληλα, η Επιτροπή έκρινε ότι οι περιοριστικοί αυτοί όροι είχαν λόγω της έκτασής τους, τόσο από άποψη διάρκειας, όσο και από άποψη κάλυψης της αγοράς συνέπειες, τόσο στην αγορά διαχείρισης ΣΣΕΔ ΑΛΕ, όσο και στην αγορά αξιοποίησης ΑΛΕ, καθώς δεν επέτρεπαν σε δυνητικούς ανταγωνιστές στην αγορά οργάνωσης και διαχείρισης ΣΣΕΔ ΑΛΕ να αναπτύξουν δραστηριότητα, καθώς δεν είχαν τη δυνατότητα να συμβληθούν με εταιρείες αξιοποίησης, καθώς όλες αρχικώς και οι πλείονες εν συνεχεία, ήταν δεσμευμένες για αποκλειστική προμήθεια και συνεργασία με την ΕΛΤΕΠΕ. Μέσω των εν λόγω όρων περί αποκλειστικής προμήθειας, η Επιτροπή έκρινε ότι επήλθε εν τέλει πλήρης στεγανοποίηση της αγοράς των αξιοποιητών, με αποτέλεσμα να είναι ιδιαίτερα δυσχερής η είσοδος οποιουδήποτε νέου ανταγωνιστή στην αγορά οργάνωσης και διαχείρισης ΣΣΕΔ ΑΛΕ, καθώς πέραν των λοιπών εμποδίων εισόδου, κατελείπετο ελάχιστο μερίδιο αξιοποιητών, με το οποίο ένα νέο ΣΣΕΔ θα μπορούσε να συμβληθεί. Η Επιτροπή συνεκτίμησε παράλληλα ότι η έγκαιρη (πρώτη) είσοδος σε μία νέα αγορά είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς συνοδεύεται από σημαντικά πλεονεκτήματα για την πρώτη εταιρεία, όπως, για παράδειγμα, προνομιακή πρόσβαση σε βασικούς για τον μετέπειτα ανταγωνισμό πόρους, αλλά δημιουργία επιπτώσεων δικτύου και «lock in» των (ενδιάμεσων ή τελικών) καταναλωτών, στο οποίο συνεισφέρουν αποφασιστικά οι υποχρεώσεις αποκλειστικότητας. Στην προκειμένη περίπτωση, η είσοδος της ΕΛΤΕΠΕ στη νέα αγορά εναλλακτικής διαχείρισης ΑΛΕ έδωσε το πλεονέκτημα στην εταιρεία να συμβληθεί πρώτη με τους λοιπούς συμμετέχοντες στο ανάντη (συλλογή) και κατόντη (αναγέννησης) επίπεδο της αγοράς, γεγονός που, σε συνδυασμό με τις συμβατικές υποχρεώσεις αποκλειστικότητας, δημιούργησε σημαντικό φραγμό εισόδου για άλλα ανταγωνιστικά συστήματα και οδήγησε στην εκ των πραγμάτων μονοπώληση της αγοράς εναλλακτικής διαχείρισης ΑΛΕ. Για όλους τους προαναφερθέντες λόγους, η Επιτροπή εκτίμησε ότι οι ως άνω

όροι αποκλειστικότητας συνιστούσαν παράβαση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της ΕΛΤΕΠΕ, η οποία εκτεινόταν χρονικά από το 2004, οπότε και συνήφθησαν οι πρώτες συμβάσεις μεταξύ της ΕΛΤΕΠΕ και εταιρειών αναγέννησης έως και το τέλος του 2012 και συγκεκριμένα τις αρχές του 2013 (15.1.2013), οπότε συνήφθησαν νέες συμβάσεις με συλλέκτες, χωρίς τους επίμαχους όρους. Επομένως, ο χρόνος έναρξης της παλαιότερης σύμβασης του 2004 ταυτιζόταν με τον χρόνο έναρξης των παραβατικών πρακτικών που εντοπίστηκαν και αντίστοιχα ο απώτερος χρόνος λήξης των συμβάσεων στις αρχές του 2013, ταυτιζόταν με το χρόνο λήξης των παραβατικών πρακτικών που εντοπίστηκαν. Ειδικότερα, η παράβαση των άρθρων 2 του ν. 3959/2011 και 102 της ΣΛΕΕ στη σχέση της καταγγελλόμενης με τις εταιρείες αναγέννησης εκτιμήθηκε ότι καταλαμβάνει την περίοδο από το έτος 2004 έως και τις αρχές του 2013 και ειδικότερα το διάστημα 1.1.2004-15.1.2013, με χρονικό σημείο έναρξης την παλαιότερη εκ των συναφθεισών συμβάσεων με τους σχετικούς όρους και λήξη, κατά τα ανωτέρω, το χρονικό σημείο λήξης των αγοραπωλησιών μέσω της ΕΛΤΕΠΕ και σύναψης των νέων συμβάσεων με την ΕΛΤΕΠΕ, χωρίς τους παραβατικούς όρους, καθόσον από τον Ιανουάριο του 2013, η ΕΛΤΕΠΕ δεν είχε πλέον ανάμιξη στη διαδικασία αγοραπωλησίας ΑΛΕ, αφού από την αρχή του έτους 2013 καταρτίσθηκαν νέες συμβάσεις με συλλέκτες, χωρίς τους σχετικούς όρους .

17. Επειδή, ως προς τον υπολογισμό του ύψους του επιβληθέντος προστίμου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού έλαβε υπόψη ότι οι διαπιστωθείσες παραβάσεις του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 καθώς και του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, επηρέασαν την αγορά οργάνωσης και διαχείρισης του Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων και ότι ως εκ τούτου έπρεπε να συνεκτιμηθεί ο κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε η ΕΛΤΕΠΕ κατ' έτος καθ' όλη τη χρονική περίοδο συμμετοχής της στις διαπιστούμενες παραβάσεις. Περαιτέρω, η Επιτροπή συνεκτίμησε την σοβαρότητα, το είδος της παράβασης και τον αντίκτυπο αυτής στην αγορά και ειδικότερα ότι η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης δια όρων αποκλειστικότητας στις συμβάσεις συνεργασίας της προσφεύγουσας, τόσο με τους συλλέκτες, όσο και τους αξιοποιητές, συνιστούσε ιδιαίτερα σοβαρή παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού, ότι οι καταχρηστικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν είχαν επιζήμιες επιπτώσεις στον ανταγωνισμό, καθόσον κατέτειναν στη διατήρηση της μονοπωλιακής θέσης της προσφεύγουσας στη σχετική αγορά, κατ' αποκλεισμό των δυνητικών ανταγωνιστών της και παρεμπόδισης ή/και περιορισμού των δυνατοτήτων εισόδου και ανάπτυξης τους στην αγορά, ότι οι επιπτώσεις επιτείνονταν, αφού οι καταχρηστικές πρακτικές της ΕΛΤΕΠΕ καταλάμβαναν αμφότερα τα πεδία αγοραπωλησίας αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, ήτοι τόσο τους συλλέκτες, όσο και τους αξιοποιητές, οδηγώντας σε στεγανοποίηση της αγοράς κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα. Ειδικότερα, η Επιτροπή συνεκτίμησε ότι η ΕΛΤΕΠΕ αποτελούσε το μοναδικό εγκεκριμένο ΣΕΔ στην αγορά διαχείρισης και οργάνωσης ΣΕΔ ΑΛΕ καθ' όλη την περίοδο αναφοράς, γεγονός που αποδεικνύει την οικονομική ισχύ της ελεγχόμενης, το οικονομικό όφελος της οποίας δεν ήταν δυνατό να προσδιορισθεί επακριβώς, ότι η επιχείρηση συμμετείχε ενεργά και άμεσα καθώς οι παραβατικές πρακτικές αναπτύχθηκαν με συμβάσεις που καταρτίσθηκαν με την ίδια και τους συλλέκτες και τους αξιοποιητές κατά περίπτωση και τούτο στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, ότι η καταχρηστική πρακτική της επιβολής αποκλειστικότητας στους συλλέκτες εκτεινόταν χρονικά από την 2.8.2004 μέχρι και την 15.1.2013, ήτοι καθ' όλο το διάστημα

ισχύος των συμβάσεων της ΕΛΤΕΠΕ με τους συλλέκτες, που περιλάμβαναν τους σχετικούς όρους, η δε, καταχρηστική πρακτική επιβολής αποκλειστικότητας στους αξιοποιητές διήρκησε από την 1.1.2004 μέχρι και την 15.1.2013, ήτοι καθ' όλο το διάστημα ισχύος των συμβάσεων της ΕΛΤΕΠΕ με τους αξιοποιητές, που περιλάμβαναν τους σχετικούς όρους. Ως προς την επιμέτρηση του προστίμου, το υψηλότερο δυνατό πρόστιμο (10%) που θα μπορούσε να επιβληθεί στην εταιρία ΕΛΤΕΠΕ υπολογίστηκε, λόγω του προβλεπόμενου ανώτατου ορίου, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της χρήσης 2013 (επί []), ήτοι σε 111.600 ευρώ, αν και το συνολικό πρόστιμο που αναλογούσε κρίθηκε ότι ανερχόταν σε [] ευρώ, κατά συνεκτίμηση του κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας κατά το κρίσιμο διάστημα, τόσο ως προς τις συμβάσεις με τους συλλέκτες, όσο και με τους αξιοποιητές. Ενόψει αυτών, με την προσβαλλόμενη απόφαση καταλογίστηκε τελικώς σε βάρος της προσφεύγουσας το προαναφερθέν ποσό των 111.600 ευρώ, για την διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.

18.Επειδή, με την υπό κρίση προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει την ακύρωση της ως άνω απόφασης επιβολής προστίμου, ως μη νόμιμης, άλλως, την μεταρρύθμιση αυτής, προς το σκοπό μείωσης του προστίμου. Προβάλλει δε, ειδικότερα ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας και τούτο λόγω μη προηγούμενης υποβολής σχεδίου απόφασης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Υποστηρίζει σχετικώς η προσφεύγουσα ότι, εφόσον κρίθηκε ότι υπήρξε παράβαση και των ευρωπαϊκών κανόνων ανταγωνισμού, η διάδικη Αρχή όφειλε σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 4 του Κανονισμού 1/2003, να ενημερώσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το αργότερο 30 ημέρες πριν της έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης. Επί των ισχυρισμών αυτών, η καθ' ης με την έκθεση των απόψεών της, αντιτείνει ότι η ίδια προέβη σε ανάρτηση της οικείας εισήγησης ηλεκτρονικώς, μέσω του συστήματος ECN2, όπως προκύπτει από το σχετικό αποδεικτικό παραλαβής [], προσκομίζει δε, ενώπιον του Δικαστηρίου επικυρωμένο αντίγραφο του εν λόγω αποδεικτικού παραλαβής, στο οποίο βεβαιώνεται παραλαβή στις 25.1.2021.

19.Επειδή, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού τήρησε την απορρέουσα εκ του άρθρου 11 παρ. 4 Κανονισμού 1/2003 υποχρέωσή της και ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η εν λόγω υποχρέωση δεν θεσμοθετήθηκε από το νόμο, ως ουσιώδους τύπος της διαδικασίας για την έκδοση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού της προσβαλλόμενης απόφασης επιβολής προστίμου, ο σχετικός ισχυρισμός της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί, προεχόντως, ως ουσία αβάσιμος.

20.Επειδή, προβάλλει περαιτέρω, η προσφεύγουσα ότι η επιβολή του ένδικου προστίμου (13) έτη μετά την υποβολή των καταγγελιών και (8) έτη μετά το χρόνο λήξης της αποδιδόμενης παράβασης, έλαβε χώρα πέραν του ευλόγου χρόνου, εντός του οποίου, σύμφωνα με τις αρχές της ασφάλειας δικαίου της προστατευόμενης εμπιστοσύνης και της χρηστής διοίκησης, όφειλε να αποφανθεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού. Υποστηρίζει, ειδικότερα, η προσφεύγουσα ότι οι ελεγκτικές ενέργειες της διάδικης Αρχής ξεκίνησαν το έτος 2008 και μέχρι την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης τον Δεκέμβριο του 2021 μεσολάβησαν δεκατρία (13) ολόκληρα χρόνια, χωρίς η μακρά αυτή περίοδος να μπορεί να δικαιολογηθεί καθ' οιοδήποτε τρόπο. Επί των ισχυρισμών αυτών, η Επιτροπή Ανταγωνισμού με την έκθεση των απόψεών

της, αντιτείνει ότι αφενός μεν, αφετηρία για τον υπολογισμό του χρόνου, εντός του οποίου η ίδια όφειλε να ασκήσει τις αρμοδιότητες της, είναι η ημερομηνία που έληξε η αντιανταγωνιστική πρακτική, ήτοι το 2013, αφετέρου δε, ότι από το έτος 2013 και έως την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης το 2021 δεν παρήλθε δεκαετία, που είναι εν πάσει περιπτώσει, ο χρόνος, εντός του οποίου δύνανται να επιβληθούν κυρώσεις σε βάρος του εκάστοτε παραβάτη των κανόνων για την προστασία του ανταγωνισμού. Συνακόλουθα, η Επιτροπή προβάλλει ότι η προσφεύγουσα δεν επικαλείται, ούτε άλλωστε αποδεικνύει ότι η πάροδος του χρόνου που μεσολάβησε έως την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης, έθιξε καθ' οιοδήποτε τρόπο τα δικαιώματα άμυνάς της, ώστε η ελεγχόμενη να περιέλθει σε αδυναμία να αναζητήσει κρίσιμα στοιχεία για την απόδειξη των ισχυρισμών της .

21.Επειδή, σε σχέση με το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς, ενόψει των διατάξεων που εκτέθηκαν στην έκτη σκέψη της παρούσας, προκειμένου περί πράξεων που είχαν αρχίσει να τελούνται πριν την ισχύ του ν.3959/2011 στις 20.4.2011 και συνέχισαν με όμοιο τρόπο να εκδηλώνονται και μετά την θέσπιση αυτού και τελικώς παγιώθηκαν, οι οποίες δεν είναι μεμονωμένες, ούτε εμφανίζουν αυτοτέλεια, αλλά εντάσσονται σε μια ενιαία διαρκή πρακτική και συνιστούν για το λόγο αυτό διαρκή συμπεριφορά, χρόνος διάπραξης της αποδιδόμενης ένδικης παράβασης θεωρείται εκείνος κατά τον οποίο η συμπεριφορά αυτή ολοκληρώθηκε. Η αποδιδόμενη, εν προκειμένω, παράβαση της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, για την οποία επιβλήθηκε το ένδικο πρόστιμο, η οποία φέρεται να τελέσθηκε με την συγκεκριμένη πρακτική επιβολής αποκλειστικότητας κατά την αγοραπωλησία αποβλήτων λιπαντικών ελαίων από την προσφεύγουσα, τόσο στις συμβάσεις με τους συλλέκτες, όσο και με τους αξιοποιητές , για την οποία είχε ειδικώς υποβληθεί στις 12.7.2012 στην Επιτροπή Ανταγωνισμού η τρίτη καταγγελία από την εταιρεία «ΕΣΚ ΟΙΛ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ Α.Β.Ε.Ε» φέρεται να ολοκληρώθηκε στις 15.1.2013. Ενόψει αυτών, το Δικαστήριο κρίνει ότι η παράβαση αυτή καταλαμβάνεται από το ρυθμιστικό πεδίο του νεότερου νόμου που θεσπίσθηκε, ενόσω η αντιανταγωνιστική πρακτική της ελεγχόμενης επιχείρησης βρισκόταν σε εξέλιξη και τελικά ολοκληρώθηκε και ενόσω, άλλωστε, υποβλήθηκε η ως άνω τρίτη καταγγελία. Και τούτο ανεξαρτήτως του χρόνου έναρξης της πρακτικής αυτής την 1η.1.2004 και ανεξαρτήτως του χρόνου που κινήθηκε εκ μέρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποιαδήποτε διαδικασία ελέγχου σε βάρος της προσφεύγουσας, αφού ο χρόνος ολοκλήρωσης της διάπραξης της ως άνω συγκεκριμένης διαρκούς παράβασης της ελεγχόμενης επιχείρησης στις 15.1.2013 καθορίζει τελικώς το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς, όπως άλλωστε, συνάγεται από όσα προβλέπονται στο άρθρο 50 του ν.3959/2011, σε συνδυασμό με την εισηγητική έκθεση του άρθρου 42 του ίδιου νόμου, που προεκτέθηκε. Επομένως, για την ως άνω συμπεριφορά της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης που αποδόθηκε στην προσφεύγουσα μέσω της επιβολής ρητρών αποκλειστικότητας στους αντισυμβαλλομένους αυτής, συλλέκτες και αξιοποιητές αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, κατά το διάστημα από 1.1.2004 έως 15.1.2013, ο προβλεπόμενος κατ' άρθρο 42 παρ. 2 εδ β του ν. 3959/2011 πενταετής χρόνος της παραγραφής της παρ. 1 του άρθρου 42 του ν.3959/2011 που άρχισε με την ολοκλήρωση της παράβασης στις 16.1.2013, διακόπηκε κατ' άρθρο 42 παρ. 3 του ν.3959/2011 στις 24.12.2013, οπότε συντελέσθηκε εκ μέρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού η έναρξη της διαδικασίας ελέγχου της τρίτης καταγγελίας, με αίτηση παροχής πληροφοριών (σχ. αρ. πρωτ. οικ. 10057/24.12.2013). Ενόψει αυτών και δεδομένου ότι η

διάδικη Αρχή συνέχισε τον έλεγχο, όπως προεκτέθηκε στην 11η σκέψη της παρούσας, αποστέλλοντας στα εμπλεκόμενα μέρη στις 6.6.2014, 24.12.2014, 1.11.2016, 21.4.2020 23.10.2020 σχετικές αιτήσεις παροχής πληροφοριών, το Δικαστήριο κρίνει ότι, έως το χρόνο κοινοποίησης της προσβαλλόμενης απόφασης στην προσφεύγουσα στις 14.12.2021, δεν μεσολάβησε κατ' άρθρο 42 παρ. 5 εδ. β του ν.3959/2011, διάστημα που να υπερβαίνει το διπλάσιο της πενταετούς προθεσμίας παραγραφής από την ως άνω διακοπή και ως εκ τούτου η προσβαλλόμενη πράξη δεν εκδόθηκε σε χρόνο που είχε παραγραφεί το δικαίωμα της Επιτροπής για την έκδοση απόφασης επιβολής κυρώσεων. Κατά συνέπεια, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας περί παραγραφής, καθώς και περί παρόδου μακρού χρόνου, πέραν του ευλόγου για την επιβολή σε βάρος της προστίμου, πρέπει να απορριφθούν, ως νόμω αβάσιμοι.

22. Επειδή, περαιτέρω, η προσφεύγουσα αμφισβητεί κατ' ουσίαν την τέλεση της αποδιδόμενης παράβασης. Προβάλλει δε, ειδικότερα ότι εσφαλμένα εκτιμήθηκε ότι ως αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης στην αγορά οργάνωσης και λειτουργίας συστημάτων συλλογής και διαχείρισης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, προέβη κατά το κρίσιμο διάστημα σε καταχρηστική συμπεριφορά παραβιάζοντας τα άρθρα 2 του ν. 3959/2011 και 102 της ΣΛΕΕ, συνεπεία ρητρών αποκλειστικότητας στις συμβάσεις που σύναψε με συλλέκτες αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, όσο και με αναγεννητές. Υποστηρίζει δε, ότι στις συμβάσεις που καταρτίστηκαν μετά το 2006 με τους συλλέκτες, οι ρήτρες αποκλειστικότητας είχαν αφαιρεθεί, κάθε δε, αναφορά στο προσίμιο των συμβάσεων περί τήρησης του οικείου νομοθετικού πλαισίου δεν είχε την έννοια της δέσμευσης των συμβαλλομένων, κατ' αποκλειστικότητα. Αναφέρει δε, η προσφεύγουσα ότι από τις (52) συμβάσεις με τους συλλέκτες, μόνον οι (17) περιείχαν όρο αποκλειστικότητας, από τις λοιπές δε (35), είχε αφαιρεθεί ο όρος αυτός. Σε σχέση με τις συμβάσεις με τους αναγεννητές/αξιοποιητές, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η ρήτρα αποκλειστικότητας είχε, όπως και κάθε σύμβαση, περιορισμένη διάρκεια, ότι ακόμα και στις περιπτώσεις που είχε συμφωνηθεί διάρκεια αορίστου χρόνου, οι αντισυμβαλλόμενοι είχαν πάντα την ευχέρεια της καταγγελίας, καθώς και ότι η ρήτρα αποκλειστικότητας είχε στην πραγματικότητα την έννοια της πιστής τήρησης της νομοθεσίας που προέβλεπε την διοχέτευση των συλλεγέντων αποβλήτων σε αξιοποίηση, προκειμένου να ελαχιστοποιούνται οι δυσμενείς επιπτώσεις από τα απόβλητα στο περιβάλλον και στην υγεία του ανθρώπου. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η οριοθέτηση της αγοράς προμήθειας αποβλήτων λιπαντικών ελαίων προσδιορίστηκε εσφαλμένα από την Επιτροπή Ανταγωνισμού μόνο σε εθνικό επίπεδο, ότι όλες οι συμβάσεις είχαν περιορισμένη διάρκεια, και επομένως ότι εσφαλμένα εκτιμήθηκε ότι η ίδια κατείχε μονοπωλιακή θέση στην αγορά, καθώς και ότι εάν η Επιτροπή ορθά αξιολογούσε, τότε θα διαπίστωνε ότι υπήρχε ξεχωριστή κατάντη αγορά και προμήθεια απόβλητων λιπαντικών ελαίων από αξιοποιητές μέσω εισαγωγών από το εξωτερικό, οπότε το δικό της μερίδιο θα κυμαινόταν σε ελάχιστα επίπεδα και ως εκ τούτου δεν θα ήταν χαρακτηριζόταν ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση.

23.Επειδή, η προσφεύγουσα παρά τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα, κατείχε πράγματι μονοπωλιακή θέση στην αγορά οργάνωσης και λειτουργίας Συλλογικών Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης ΑΛΕ, καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου, καθώς

αποτελούσε κατόπιν αδειοδότησης από τη Διοίκηση, το μοναδικό εγκεκριμένο συλλογικό σύστημα διαχείρισης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, διατηρώντας με την ιδιότητα αυτή το 100% του μεριδίου της αγοράς και συνεπώς εκ των πραγμάτων αποτελούσε το μοναδικό αγοραστή τέτοιων αποβλήτων στην εγχώρια αγορά, στον οποίο υποχρεούνταν όλοι ανεξαιρέτως οι συλλέκτες, εντός της επικράτειας να πωλούν τις συλλεγείσες ποσότητες κι αντίστοιχα το κύριο προμηθευτή των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων για όλες τις εταιρείες αναγέννησης. Ενόψει του κομβικού αυτού ρόλου της προσφεύγουσας στην διακίνηση των αποβλήτων λιπαντικών ελαίων κατά το κρίσιμο διάστημα, η τελευταία κατείχε πράγματι στην εγχώρια αγορά δεσπόζουσα θέση και τούτο, τόσο στην επιμέρους αγορά συλλογής αποβλήτων, όσο και στην επιμέρους αγορά των αξιοποιητών εντός της επικράτειας και βεβαίως στην αγορά οργάνωσης και διαχείρισης συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης τέτοιων αποβλήτων, δεδομένου ότι, όπως προεκτέθηκε, ήταν το μοναδικό εγκεκριμένο συλλογικό σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης. Επομένως, για τον έλεγχο της άσκησης της δραστηριότητας αυτής, δηλαδή ως μοναδικού διαχειριστή του συλλογικού συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης στην εγχώρια αγορά, προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή μη, οριζόντιου αποκλεισμού τυχόν ανταγωνιστών, ορθώς οριοθετήθηκε από την διάδικη Αρχή, η αγορά σε αγορά λειτουργίας συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης, με επιμέρους δραστηριότητες αυτές, της αγοράς συλλογής και της αγοράς αναγέννησης/αξιοποίησης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων και τούτο γεωγραφικά εντός του εθνικού χώρου, δεδομένου ότι τόσο οι συλλέκτες, όσο και οι αξιοποιητές αποβλήτων λιπαντικών ελαίων δραστηριοποιούνταν αποκλειστικά ή κυρίως στην ελληνική επικράτεια με επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού, απορριπτομένων ως αβασίμων όλων των περι του αντιθέτου προβαλλομένων ισχυρισμών περί εσφαμμένης οριοθέτησεως της αγοράς.

24.Επειδή, περαιτέρω, το Δικαστήριο εκτιμώντας ότι η προσφεύγουσα κατέχοντας δεσπόζουσα θέση έφερε ιδιαίτερη ευθύνη, ώστε να διατηρεί με τη συμπεριφορά της καθεστώς υγιούς και ανόθευτου ανταγωνισμού στην αγορά, χωρίς να το διαταράσσει, ούτε πολλώ μάλλον με τη συμπεριφορά της να το ανατρέψει, εν τούτοις, είχε προβεί συστηματικά κατά το κρίσιμο διάστημα σε σύναψη συμβάσεων με όρους αποκλειστικότητας που παρατείνονταν διαδοχικά, με τους συλλέκτες αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, ως εξής: Α. Το έτος με έντεκα (11) συμβάσεις στις οποίες είχε διατυπωθεί ρητά υποχρέωση συνεργασίας αποκλειστικά με το Σ.Ε.Δ. της προσφεύγουσας, β. Το έτος 2005 έξι (6) συμβάσεις μεταξύ ΣΕΔ και συλλεκτών, οι οποίες περιείχαν την ίδια ως άνω μνεία, γ. Το 2006 (22) συμβάσεις με αντίστοιχους συλλέκτες, με δεσμευτικότητα, αφού υπήρχε υποχρέωση πώλησης έναντι του ΣΕΔ ή άλλου εγγράφως υποδεικνυόμενου από την προσφεύγουσα αδειοδοτημένου διαχειριστή, δ. Τα έτη 2008, 2010, 2011 και 2012 συμβάσεις με συλλέκτες ακριβώς με τους ίδιους όρους, όπως και το 2006. Ενόψει αυτών, διαπιστώνεται ότι οι συμβάσεις της προσφεύγουσας με τους συλλέκτες εμπεριείχαν στην συντριπτική τους πλειοψηφία καθ' όλο το κρίσιμο διάστημα όρους αποκλειστικότητας, που συνίσταντο στην συμφωνία ότι ο συλλέκτης ήταν ρητώς υποχρεωμένος να πωλεί αποκλειστικά στην προσφεύγουσα ή σε άλλον αδειοδοτημένο διαχειριστή που η προσφεύγουσα θα υποδείκνυε εγγράφως. Επομένως, ανεξαρτήτως της μνείας του ισχύοντος νομοθετικού καθεστώτος στο προοίμιο των συμβάσεων, η ρήτρα αποκλειστικότητας λειτουργούσε και προέκυπτε από την ως άνω ρητή υποχρέωση του αντισυμβαλλόμενου συλλέκτη να πωλεί τα απόβλητα αποκλειστικά στο

ΣΣΕΔ ή σε τρίτο διαχειριστή υποδεικνυόμενο, όμως, από το ίδιο το ΣΣΕΔ. Οι όροι αυτοί αποσκοπούσαν στο να εξασφαλίσουν υπέρ της επιχείρησης της προσφεύγουσας το σύνολο των πηγών εφοδιασμού των διαθέσιμων στην αγορά αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, ώστε οιοδήποτε τρίτος δυνητικός ανταγωνιστής, να μην έχει πρόσβαση σε πηγές εφοδιασμού για τη δραστηριοποίησή του στην ίδια αγορά οργάνωσης συλλογικού συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης τέτοιων αποβλήτων. Περαιτέρω, και οι συμβάσεις αξιοποίησης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων που υπογράφονταν από την προσφεύγουσα με τις μονάδες αναγέννησης περιελάμβαναν ανάλογους όρους, ήτοι αποκλειστική προμήθεια από την ΕΛΤΕΠΕ, αφήνοντας στους αναγεννητές μόνο το περιθώριο τυχόν εισαγωγής αποβλήτων από το εξωτερικό, την οποία επέτρεπαν ρητά, πλην όμως ήταν οικονομικά ασύμφορη. Σε ορισμένες συμβάσεις προβλεπόταν αποκλειστική προμήθεια από το ΣΣΕΔ, εφόσον οι συλλεγείσες ποσότητες επαρκούσαν. Ενόψει αυτών και δεδομένου ότι υποχρέωση αποκλειστικότητας εφαρμόστηκε στο επίπεδο των αξιοποιητών σχεδόν καθολικά, αφού οι αξιοποιητές ήταν δεσμευμένοι να προμηθεύονται αποκλειστικά από την προσφεύγουσα την πρώτη ύλη για τη λειτουργία των επιχειρήσεών τους, προκύπτει ότι η αποκλειστικότητα αυτή αποτέλεσε συμβατικό όρο στην πλειοψηφία των συμβάσεων αξιοποίησης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων και τούτο σε όλες τις συμβάσεις με αξιοποιητές από το 2004 έως και το 2007, ήτοι στο 100% της αγοράς αξιοποίησης ΑΛΕ, καθώς και στην πλειοψηφία των συμβάσεων του ΣΣΕΔ από το 2008 έως και το 2012, ήτοι σε ποσοστό κάλυψης άνω του 75% της αγοράς αξιοποίησης. Επομένως, οι εταιρείες αναγέννησης προμηθεύονταν ΑΛΕ στην ελληνική επικράτεια αποκλειστικά μέσω της προσφεύγουσας, η οποία κατ' αυτό το τρόπο ενίσχυε συστηματικά τη μονοπωλιακή της θέση. Ενόψει των στοιχείων αυτών, το Δικαστήριο κρίνει ότι η πρακτική της προσφεύγουσας σύναψης συμβάσεων αποκλειστικότητας που εφαρμόστηκε μακροχρόνια ήταν καταχρηστική, καθόσον έτεινε να εξαλείψει ή να περιορίσει τη δυνατότητα κάθε τρίτου να δραστηριοποιηθεί στον τομέα οργάνωσης και λειτουργίας συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, αλλά και στην αγορά της αξιοποίησης αναγέννησης στην οποία άλλωστε και η προσφεύγουσα δραστηριοποιούνταν, ως αξιοποιητής. Με την συμπεριφορά της αυτή η προσφεύγουσα είχε σχεδόν εκμηδενίσει την δυνατότητα κάθε δυνητικού ανταγωνιστή να επιλέγει τις πηγές εφοδιασμού του και με τον τρόπο αυτό προκάλεσε στεγανοποίηση της σχετικής αγοράς, νοθεύοντας τον ανταγωνισμό, κατά παράβαση του άρθρου 2 του ν. 3959/2011, αλλά και του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, όπως ορθά έκρινε και η Επιτροπή Ανταγωνισμού, καθόσον οι ρήτρες αποκλειστικότητας δεν επέτρεπαν τόσο στην αγορά διαχείρισης ΣΣΕΔ ΑΛΕ, όσο και στην αγορά συλλογής και αξιοποίησης ΑΛΕ, σε δυνητικούς ανταγωνιστές να αναπτύξουν αντίστοιχη δραστηριότητα, καθώς δεν είχαν τη δυνατότητα να συμβληθούν με συλλέκτες και εταιρείες αξιοποίησης, καθώς όλες αρχικώς και οι πλείονες εν συνεχεία, ήταν δεσμευμένες για αποκλειστική προμήθεια και συνεργασία με την προσφεύγουσα. Ενόψει αυτών, ο ισχυρισμός της τελευταίας, ότι για τη στοιχειοθέτηση της σχετικής παράβασης, δεν αρκεί απλώς να τεκμαίρεται η πιθανή ύπαρξη αντιανταγωνιστικού αποτελέσματος, αλλά πρέπει να ελέγχεται και να αποδεικνύεται ότι η σχετική πρακτική δημιούργησε πράγματι, αντίστοιχο αποτέλεσμα είναι απορριπτέος, ως αβάσιμος. Και τούτο διότι, αφενός μεν, η έννοια της καταχρηστικής εκμετάλλευσης είναι αντικειμενική και δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι η εξεταζόμενη καταχρηστική εκμετάλλευση είχε συγκεκριμένο αποτέλεσμα στις οικείες αγορές, αλλά αρκεί να αποδειχθεί ότι η καταχρηστική συμπεριφορά της προσφεύγουσας, με δεσπόζουσα θέση

ήταν ικανή ή μπορούσε να περιορίσει τον ανταγωνισμό. Αφετέρου δε, στην προκείμενη περίπτωση, οι προεκτεθείσες πρακτικές της προσφεύγουσας είχαν πράγματι μεγάλη διάρκεια, κάλυπταν το σύνολο της αγοράς τόσο των συλλεκτών, όσο και των αξιοποιητών, σε όλη την επικράτεια και αποτελούσαν μέρος ενός ενιαίου σχεδίου, στα πλαίσια ενός πλέγματος συμβατικών υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων, για την εξυπηρέτηση ενός συγκεκριμένου ειδικού σκοπού, να διατηρηθεί η προσφεύγουσα ως μονοπώλιο με την απουσία κάθε είδους ανταγωνιστικών πιέσεων. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο κρίνει ότι η προσφεύγουσα με τις προπεριγραφόμενες πρακτικές της προέβη επί σειρά ετών σε αντανταγωνιστική πολιτική, με στόχο τον αποκλεισμό όλων των ανταγωνιστών της και τη δυσχέραση των συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, καθόσον οι ρήτρες αποκλειστικότητας δεν επέτρεπαν τόσο στην αγορά διαχείρισης ΣΣΕΔ ΑΛΕ, όσο και στην αγορά συλλογής και αξιοποίησης ΑΛΕ, σε δυνητικούς ανταγωνιστές να αναπτύξουν αντίστοιχη δραστηριότητα, καθώς δεν είχαν τη δυνατότητα να συμβληθούν με εταιρείες αξιοποίησης, καθώς η συντριπτική τους πλειοψηφία, ήταν δεσμευμένες για αποκλειστική προμήθεια και συνεργασία με την προσφεύγουσα, απορριπτομένων ως αβασίμων όλων των περι του αντιθέτου ισχυρισμών αυτής.

25.Επειδή, με την υπό κρίση προσφυγή προβάλλεται, περαιτέρω, ότι κατά παράβαση των κριτηρίων του άρθρου 25 του ν.3959/2011, σε συνδυασμό με την αρχή της αναλογικότητας επιβλήθηκε το ανώτατο προβλεπόμενο πρόστιμο, χωρίς να συνεκτιμηθούν τα ακόλουθα στοιχεία : α)το γεγονός ότι οι επίμαχες ρήτρες δεν είχαν μεγάλη διάρκεια, αλλά υπήρξαν μόνο για λίγα έτη, κυρίως κατά την έναρξη της λειτουργίας του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, β) ότι οι ρήτρες αυτές απέβλεψαν στην εξυπηρέτηση δημοσίου συμφέροντος, ήτοι την προστασία του περιβάλλοντος και την διαφύλαξη της δημόσιας υγείας, γ) ότι δεν προσέδωσαν οικονομικά οφέλη στην προσφεύγουσα, δ) ότι δεν είχαν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του δυνητικού ανταγωνισμού, δεδομένου ότι κανένα άλλο σύστημα διαχείρισης αποβλήτων λιπαντικών ελαίων δεν είχε αδειοδοτηθεί από την Διοίκηση και τέλος ε) ότι ο τρόπος λειτουργίας της επιχείρησης είχε εγκριθεί από την Διοίκηση. Προβάλλει δε, περαιτέρω η προσφεύγουσα στοιχεία που επιδρούν μειωτικώς στην επιμέτρηση του προστίμου, ήτοι ότι η παράβαση έχει προ πολλού λήξει καθώς παρήλθε διάστημα (8) οκτώ ετών μέχρι την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης, καθώς και ότι η ίδια στο στάδιο του ελέγχου συνεργάστηκε με την Επιτροπή Ανταγωνισμού και δεν είναι υπότροπος για αντίστοιχες παραβάσεις.

26.Επειδή, το μέγιστο του επιβαλλόμενου προστίμου, το οποίο σκοπεί όχι μόνο να κολάσει τις παράνομες πράξεις των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, αλλά και να αποτρέψει τόσο τις εν λόγω επιχειρήσεις, όσο και άλλους επιχειρηματίες από τη μελλοντική παράβαση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, ορίζεται με βάση το συνολικό κύκλο εργασιών της επιχείρησης, κατά την τρέχουσα ή την προηγούμενη της παράβασης χρήση, ο οποίος αποτελεί ένδειξη, έστω κατά προσέγγιση και ατελή, του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος της επιχείρησης, ήτοι στοιχείων που μπορούν νομίμως να ληφθούν υπόψη για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης (ΣτΕ 1881/2014). Κατά την έννοια της ρύθμισης αυτής, ερμηνευόμενης ενόψει και των αρχών της αναλογικότητας, της αποτελεσματικότητας και της επαρκούς αποτρεπτικότητας του προστίμου, το οριζόμενο μέγιστο ύψος του, ισχύει χωριστά

για κάθε παράβαση που είναι αυτοτελής, κατά το περιεχόμενο και το είδος της, ενώ αντιθέτως σε περίπτωση που τέτοια παράβαση διαρκεί περισσότερα συναπτά έτη, όπως εν προκειμένω, αυτή δεν λογίζεται ως αυτοτελής για κάθε έτος, αλλά εξακολουθούσα και ενιαία χρονικά, ώστε το προβλεπόμενο στο νόμο ανώτατο όριο να ισχύει για τη συνολική διάρκεια της αποδιδόμενης παράβασης, η διάρκεια δε αυτή λαμβάνεται υπόψη, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 25 του ν.3959/2011, για την επιμέτρηση του ύψους του προστίμου. Συνεπώς, στην προκείμενη περίπτωση, για τον προσδιορισμό του ως άνω ανώτατου ορίου, δεν ελήφθη υπόψη το άθροισμα του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης, σε καθεμία από τις χρήσεις, κατά τις οποίες διαπιστώθηκε η τέλεση της παράβασης, αλλά ο συνολικός κύκλος εργασιών της επιχείρησης σε μία μόνο χρήση και συγκεκριμένα, σε εκείνη κατά την οποία έπαυσε η παράβαση, ήτοι το έτος 2013, αν και νόμιμο κριτήριο για την εκτίμηση της έκτασης και της βαρύτητας της παράβασης είναι και ο κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε η επιχείρηση σε όλες τις εν δυνάμει επηρεαζόμενες αγορές κατά την χρονική διάρκεια της παράβασης .

27.Ενόψει αυτών και λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα και τη μεγάλη διάρκεια της παράβασης, που εκτεινόταν σε όλη την επικράτεια, την έκταση των επιβλαβών για τον υγιή ανταγωνισμό συνεπειών της στην οργάνωση και λειτουργία της αγοράς αποβλήτων λιπαντικών ελαίων, το μέγεθος και την οικονομική ισχύ της προσφεύγουσας, ενδείξεις της οποίας αποτελούν το μέγεθος της στην αγορά και ο μεγάλος κύκλος εργασιών της, το επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποφυγή αντίστοιχων αντιανταγωνιστικών πρακτικών και στο μέλλον, ανεξαρτήτως της μεταβολής της δομής και λειτουργίας της εκάστοτε αγοράς μετά την παύση της παράβασης, και το σκοπό της επιβολής του προστίμου που συνίσταται στην γενική και ειδική πρόληψη κάθε παράνομης αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς, το Δικαστήριο, κρίνει ότι νομίμως καθορίσθηκε το επιβληθέν πρόστιμο στο ποσό των 111.600 ευρώ, το οποίο κρίνεται ανάλογο για την προκείμενη περίπτωση, καθόσον η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από την προσφεύγουσα δια συμβατικών όρων που περιέχονταν στις συμβάσεις συνεργασίας της τόσο με τους συλλέκτες, όσο και τους αξιοποιητές αποβλήτων λιπαντικών ελαίων συνιστά ιδιαίτερα σοβαρή παράβαση του ανταγωνισμού, και ναι μεν η προσφεύγουσα δεν ήταν υπότροπος, όμως συμμετείχε συστηματικά, ενεργά και άμεσα στις διαπιστωθείσες παραβάσεις και τούτο για ιδιαίτερα μακρό χρονικό διάστημα, οι προαναφερόμενες δε, καταχρηστικές πρακτικές της επιχείρησης είχαν επιζήμιες επιπτώσεις για τον ανταγωνισμό, οδηγώντας σε στεγανοποίηση της αγοράς και τούτο στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Οι ισχυρισμοί δε, της προσφεύγουσας ότι οι ρήτρες αποκλειστικότητας δικαιολογούνται διότι απέβλεπαν σε εξυπηρέτηση υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος προβάλλονται αλυσιτελώς, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της, ως Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης δεν επιβαλλόταν να συμπεριλάβει ρήτρες αποκλειστικότητας στις συμβάσεις της με τους συλλέκτες και αξιοποιητές, ώστε να διασφαλίσει την προστασία του περιβάλλοντος και την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της χώρας, οι οποίες συναρτώνται από την πιστή εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

28.Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προσφυγή πρέπει να απορριφθεί και να καταπέσει το καταβληθέν παράβολο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, κατ' άρθρο 275 παρ. 1

του Κ.Δ.Δ. Τέλος, η προσφεύγουσα πρέπει να υποχρεωθεί να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα της καθ' ης, ποσού (341) ευρώ.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Απορρίπτει την προσφυγή.

Διατάσσει να περιέλθει το καταβληθέν παράβολο στο Ελληνικό Δημόσιο.

Υποχρεώνει την προσφεύγουσα να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα της καθ' ης Επιτροπής Ανταγωνισμού, ποσού τριακοσίων σαράντα ενός (341) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 14 Φεβρουαρίου 2024 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση του Δικαστηρίου στις 1 Απριλίου 2024.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ -ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΑΛΛΙΑΜΠΕΤΣΟΥ